

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1020

F

3

Digitized by Google

~~1020~~
~~1030~~

0162.7500

01 1089 4508 UB AMSTERDAM

**N I E U W
N E D E R D U I T S C H
S P E L D E B O E K ,**

**OPGESTELD TOT ONDERWYS DER
VORSTELYKE KINDEREN,
UIT DEN DOORLUCHTIGEN HUIZE VAN
NASSAUW-WEILBURGH.**

DERDE EN VERBETERDE DRUK.

**TE ROTTERDAM,
BY REINIER ARRENBURG, 1789.**

W U S I N

WU S I N

0

W
U
S
I
N

A B C D E F G H
 I K L M N O P Q
 R S T U V W X Y Z

a b c d e f g h i j k l
 m n o p q r s t u
 v w x y z / . , ; : !

A B C D E F G
 H I J K L M N O
 P Q R S T U V W
 X Y Z.

a b c d e f g h i j k l m n
 o p q r s t u v w x y z.

a b c d e f f g h b
 e i j k l l m n o p q r
 s t t u v w x y z
 a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

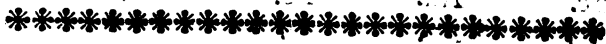
A B C D E F G H I J K
L M N O P Q R S T U V
W X Y Z.

A Z B Y C X W D V E
U F T G S H R I O Q K
L P M J N Æ.

a b c d e f g h i j k l m n o
p q r s t u v w x y z æ œ
, . : ; ? ! ( ) -

a b c ç d e f g h i j k l m n
o p q r s t u v w x y z æ
œ , . : ; ? ! ( ) -

A Z B H C F W D H E
 U F G B S H K A K Q
 R P M O N I

a n z o b p p h g i r q r k
 r s w s d i v e u g f t j
 z m t

	A.	Al.		B.	Ce.
Ab.		Am.		Ba.	Ci.
Ac.		An.		Be.	Co.
Ad.		Ap.		Bi.	Cu.
Af.		Ar.		Bo.	Cy.
Ag.		As.		Bu.	D.
Ah.		At.		By.	Da.
Ai.		Au.		Ca.	De.
Ak.					Di.
					Do.

Do.	Fo.	Ip.	Me.
Du.	Fu.	Ir.	Mi.
Dy.	Fy.	Is.	Mo.
E.	G.	It.	Mu.
Eb.	Ga.	J.	My.
Ed.	Ge.	Ja.	N.
Ef.	Gi.	Je.	Na.
Eg.	Go.	Jo.	Ne.
Ei.	Gu.	Ju.	Ni.
Ek.	Gy.	K.	No.
El.	H.	Ka.	Nu.
Em.	Ha.	Ke.	Ny.
En.	He.	Ki.	O.
Ep.	Hi.	Ko.	Ob.
Er.	Ho.	Ku.	Od.
Es.	Hu.	Ky.	Of.
Et.	Hy.	L.	Og.
Eu.	I.	La.	Oi.
Ex.	Id.	Le.	Ok.
Ey.	If.	Li.	Ol.
Ez.	Ig.	Lo.	Om.
F.	Ik.	Lu.	On.
Fa.	Il.	Ly.	Op.
Fe.	Im.	M.	Or.
Fi.	In.	Ma.	Os.
		A 4	Ot.

Ot.	Se.	Us.	Xy.
Ou.	Si.	Ut.	Y.
Ox.	So.	Uw.	Yb.
Pa.	Su.	Ux.	Yd.
Pe.	Sy.	Uz.	Yf.
Pi.	Ta.	Va.	Yg.
Po.	Te.	Ve.	Yk.
Pu.	Ti.	Vi.	Yl.
Py.	To.	Vo.	Ym.
Q.	Tu.	Vu.	Yn.
Qua.	Ty.	Vy.	Yp.
Que.	U.	W.	Yr.
Qui.	Ub.	Wa.	Ys.
Quo.	Uc.	We.	Yt.
Quy.	Ud.	Wi.	Z.
R.	Uf.	Wo.	Za.
Ra.	Ug.	Wu.	Ze.
Re.	Ui.	Wy.	Zi.
Ri.	Uk.	X.	Zo.
Ro.	Ul.	Xa.	Zu.
Ru.	Um.	Xe.	Zy.
Ry.	Un.	Xi.	Zwa.
S.	Up.	Xo.	Zwe.
Sa.	Ur.	Xu.	Zwo.
			Zwy.

Woorden

Woorden van eenen Lettergreep.

A.	Bout.	Dam.	Druif.
Aal.	Braam.	Deel.	Druk.
Aap.	Bres.	Deugd.	Duif.
Aart.	Brok.	Dief.	Duim.
Aars.	Brood.	Disch.	Duur.
Abt.	Brug.	Doek.	Dwaas.
Ampt.	Bui.	Dolk.	Dwang.
Angst.	Buik.	Dood.	Dyk.
Ark.	Bult.	Dop.	E.
Arm.	Burgt.	Dorst.	Echt.
Asch.	Buurt.	Draad.	Eed.
B.	By.	Draak.	Eelt.
Baak.	Byl.	Draf.	Eer.
Baars.	Byt.	Drang.	Eeuw.
Baat.	C.	Drank.	Ei.
Beir.	Ceel.	Drek.	Eik.
Bek.	Cel.	Dun.	Eisch.
Blaas.	D.	Dril.	El.
Blaauw.	Daad.	Droes.	Elk.
Blad.	Daauw.	Drol.	Els.
Blik.	Dag.	Drom.	Erf.
Bok.	Dak.	Dronk.	Ernst.
Bons.	Dal.	Droom.	Erts.
		A 5	Esch.

Esch.	Git.	Hek.	Jeugd.
F.	Glans.	Held.	Jicht.
Faam.	Glimp.	Helft.	Jok.
Feest.	Gloed.	Helman.	Jol.
Feil.	Gom.	Hengst.	Juk.
Flesch.	Gooi.	Herfst.	K.
Fleur.	Gracht.	Hiel.	Kaai.
Flits.	Greep.	Hoed.	Kaart.
Floers.	Grond.	Hoef.	Kaas.
Fluit.	Gryns.	Hoek.	Kamp.
Fok.	H.	Hoest.	Kant.
Fuik.	Haag.	Hof.	Kast.
G.	Haak.	Hond.	Keel.
Gaaf.	Haan.	Hoop.	Kei.
Gal.	Haart.	Hop.	Kelk.
Galg.	Haast.	Huig.	Kerk.
Galm.	Haat.	Huik.	Keur.
Gang.	Halm.	Huis.	Kiel.
Gast.	Hals.	Huid.	Kieuw.
Geest.	Ham.	Hulp.	Kil.
Geit.	Hand.	I.	Kin.
Gerst.	Harp.	Inkt.	Kist.
Gesp.	Hecht.	J.	Klank.
Gids.	Hef.	Jaar.	Kling.
Gier.	Hei.	Jacht.	Klok.
			Klomp.

Klomp.	Kroes.	Lont.	Naad.
Klont.	Kroon.	Los.	Naauw.
Kloof.	Kroost.	Lucht.	Neet.
Klos.	Kruik.	Luik.	Nek.
Knie.	Krul.	Luit.	Net.
Knods.	Kryg.	M.	Nest.
Koets.	Kuif.	Man.	Nicht.
Kolf.	Kusch.	Mast.	Nieuw.
Komst.	Kust.	Mat.	Nok.
Kool.	Kwaad.	Mei.	Non.
Koon.	Kwaal.	Mes.	Nop.
Koord.	Kwast.	Mest.	Nuk.
Koorts.	Kwik.	Mik.	O.
Korf.	Kyk.	Min.	Oost.
Kost.	L.	Moei.	Oogst.
Kouw.	Laan.	Mom.	Olm.
Kraag.	Lach.	Mok.	Ook.
Kraai.	Lak.	Most.	Oor.
Kramp.	Lam.	Mot.	Os.
Krans.	Land.	Mouw.	Oud.
Kreeft.	Lap.	Munt.	P.
Kreet.	Leest.	Muts.	Pad.
Kreits.	Les.	Muur.	Pak.
Kreuk.	Licht.	N.	Pap.
Kring.	Ligt.	Naam.	Pen.

Pek.

Pek.	Pyn.	Ruk.	Schuit.
Pest.	R.	Ruik.	Schuld.
Peui.	Raad.	Ruim.	Schulp.
Piek.	Raam.	Ruin.	Schup.
Pil.	Raap.	Rund.	Schut.
Pink.	Rasp.	Ruw.	Schuur.
Pint.	Raauw.	Ryk.	Schuw.
Pit.	Reik.	Ryp.	Sier.
Plaat.	Rein.	Ryst.	Sik.
Plaats.	Reis.	S.	Slaap.
Plank.	Reuk.	Sap.	Slag.
Plant.	Rek.	Schaal.	Slang.
Plat.	Ren.	Schaap.	Sleep.
Plok.	Rest.	Schaats.	Sleet.
Pomp.	Rhyn.	Schep.	Sleur.
Pont.	Rist.	Schets.	Slip.
Pop.	Rit.	Schicht.	Smaak.
Pot.	Rob.	Schip.	Smak.
Prei.	Roem.	Schol.	Snik.
Pronk.	Rok.	Schop.	Snor.
Pry.	Roof.	Schor.	Spel.
Puik.	Rook.	Schorsch.	Spil.
Punt.	Room.	Schot.	Stam.
Put.	Ros.	Schouw.	Stand.
Py.	Rug.	Schuinsch.	Staal.
			Stem.

Stem.	Trits.	Vlag.	Wat.
Stip.	Trom.	Vlam.	Weg.
Stok.	Trop.	Vlek.	Weitsch.
Sul.	Tros.	Vlieg.	Wel.
T.	Trotsch.	Vloer.	Wensch.
Taak.	Trouw.	Vlucht.	Werp.
Taal.	Tucht.	Vlym.	West.
Tak.	Tuin.	Vol.	Wet.
Tal.	Tuit.	Vonk.	Weeuw.
Tam.	Turf.	Vorsch.	Wicht.
Tand.	Twist.	Vorst.	Wil.
Tap.	Tyd.	Vos.	Winst.
Tas.	Tym.	Vraat.	Wol.
Tast.	U.	Vrind.	Worst.
Teem.	Uur.	Vrucht.	Wraak.
Tel.	V.	Vuist.	Wrat.
Telg.	Vak.	Vyl.	Wrok.
Test.	Val.	Vyt.	Wuft.
Tik.	Vast.	W.	Wyk.
Til.	Vat.	Wak.	Wyl.
Toets.	Vel.	Wal.	Wyn.
Tol.	Vest.	Walm.	Y.
Touw.	Vet.	Wam.	Yk.
Trap.	Vin.	Wand.	Yl.
Tred.	Visch.	Wast.	Yp.
			Ys.

Ys.	Zark.	Zog.	Zwak.
Z.	Zee.	Zon.	Zwang.
Zaad.	Zeelt.	Zool.	Zweem.
Zaag.	Zeep.	Zoom.	Zweep.
Zaan.	Zeer.	Zoon.	Zweer.
Zaak.	Zeeuw.	Zorg.	Zwenk.
Zak.	Zeil.	Zout.	Zwerk.
Zalm.	Zes.	Zucht.	Zwier.
Zand.	Zeug.	Zuil.	Zwym.
Zang.	Zin.	Zwaan.	Zwyn.

Woorden van twee Lettergrepen.

A.	Af-staan.	Ba-nen.
Aagt-je.	Af-staan.	Ban-nen.
Aalt-je.	Am-mon.	Ban-ket.
Aan-doen.	A-mos.	Bar-ber.
Aan-ziep.	An-na.	Ba-rend.
A-bel.	A-za.	Bar-tol.
Ach-ten.	B.	Bar-ta.
A-dam.	Ba-den.	Ba-ruch.
A-dolf.	Ba-lak.	Be-derf.
Af-doen,	Bal-sem.	Be-dryf.
		Be.

Be-ker.	Buls-ter.	Die-naar.
Bek-ken.	Bur-ger.	Die-nen.
Ben-de.	Burg-ten.	Dief-ftal.
Bid-den.	C.	Dienst-baar.
Bie-den.	Ce-der.	Die-pen.
Bin-den.	Cho-ran.	Dikte.
Bis-dom.	Che-fed.	Di-na.
Bla-ken.	Chal-deên.	Din-gen.
Blin-den.	Chi-os.	Dis-tel.
Bo-as.	Ci-ment.	Doch-ter.
Boe-nen.	Cir-kel.	Doi-ger.
Boe-ten.	Ci-troen.	Do-len.
Bon-del.	Ci-ter.	Dol-fyn.
Bon-fen.	D.	Don-der.
Bo-ter.	Da-len.	Don-ker.
Bou-wen.	Dan-ken.	Dorsch-vloer.
Bra-den.	Dan-fen.	Dor-schen.
Bra-ken.	Da-than.	Dors-ten.
Bran-den.	Da-vid.	Do,than.
Bras-fen.	Dee-len.	Dra-gen.
Brei-del.	De-gen.	Draai-jen.
Brei-den.	De-ken.	Dra-ken.
Broe-den.	Dek-ken.	Dra-ven.
Brui-loft.	Dem-pen.	Drei-gen.
Buik-loop.	Den-ken.	Drem-pel.
		Dren.

Dren-ken.	Eeu-wig.	F.
Dril-len.	Eg-bert.	Fa-bel. .
Drin-gen.	E-gel.	Fak-kel. .
Drin-ken.	Eg-ge.	Fat-soen.
Droes-fem.	E-hud.	Feest-zang.
Droog-te.	Eis-schen.	Fei-len. .
Droo-men.	El-len.	Fe-lik.
Druk-ken.	E-nak.	Fe-niks. .
Drup-pel.	En-gel.	Fes-tus. .
Drup-pen.	Eng-te.	Flod-der. .
Dru-fus.	En-ke.	Flo-ris. .
Dry-ven.	En-te. .	Flu-weel.
Dui-ken.	Erns-tig.	Flui-ten.
Duis-ter.	Er-ven.	Fon-tein.
Du-ren.	Es-drag.	Fop-pen. .
Dut-ten.	Es-ra.	For-tuin.
Du-wen.	Es-ther.	Fyt-je.
Dwa-len.	E-ten.	G.
Dwars-straat.	Et-maal.	Ga-de.
Dwin-gen.	Et-ter.	Ga-lei.
E.	Eu-fraat.	Gal-joot.
Eb-be.	E-vert.	Gal-noot.
E-del.	E-zau.	Ga-pen.
Een-dracht.	E-zel. .	Ga-reel.
Ee-ren.		Geer-truid.

Gees-

Gees-fel.	Gys-brecht.	Hek-tor.
Ge-luk.	H.	He-li.
Ge-moed.	Ha-gel.	Hel-pen.
Ger-brand.	Hair-vlecht.	He-mel.
Ge-tal.	Ha-ken.	Hen-rik.
Ge-vel.	Hak-ken.	Her-der.
Gil-lis.	Ha-len.	Hes-ter.
Glib-brig.	Hals-ter.	Heu-vel.
Glip-pen.	Ha-man.	Hin-de.
Glo-ry.	Ha-mel.	Hit-te.
Glu-ren.	Han-del.	Hoe-de.
Gooi-jen.	Hand-doek.	Hoe-ve.
Gor-del.	Hand-schoen.	Hol-len.
Gor-tig.	Hand-vest.	Hon-ger.
Go-verd.	Hap-pen.	Ho-nig.
Gram-schap.	Ha-ring.	Hoog-te.
Grap-pig.	Har-men.	Ho-pen.
Groe-te.	Har-poen.	Hoo-pen.
Grom-men.	Ha-ver.	Hoo-ren.
Groot-heid.	Ha-vik.	Ho-ren.
Grui-zig.	Ha-ten.	Hor-ten.
Gryn-zen.	He-ber.	Hou-den.
Gry-pen.	He-den.	Hou-wen.
Gul-den.	Hei-den.	Hou-wer.
Gul-zig.	He-kel.	Hui-bert.

B

Huis

Huis raad.	Jo-ël.	Ka-rel.
I.	Jo-nas.	Ka-ros.
In-boël.	Jon-ker.	Kas-per.
In-borst.	Jonk-vrouw.	Kel-der.
In-gang.	Jo-ram.	Ke-nan.
In-ham.	Jor-daan.	Ken-nip.
In-komst.	Jo-ris.	Ke-nouw.
In-tred.	Jo-sef.	Ker-ker.
J.	Ju-bal.	Ke-tel.
Ja-fet.	Ju-da.	Keu-ken.
Ja-gen.	Ju-das.	Klad-de.
Ja-kob.	Ju-dith.	Kla-gen.
Jak-hals.	Juf-vrouw.	Klap-pen.
Jam-mer.	Jus-tus.	Kla-ra.
Ja-red.	K.	Kla-ver.
Jas-per.	Ka-de.	Klein-zen.
Jas-pis.	Ka-hat.	Kle-ment.
Ja-zon.	Ka-in.	Klem-men.
Jef-ta.	Ka-juit.	Kle-pel.
Je-hu.	Kalm-te.	Klim-men.
Jes-se.	Ka-mer.	Klin-ken.
Je-thro.	Kam-men.	Kloo-ven.
Jeug-dig.	Kan-ker.	Klop-pen.
Jeu-ken.	Kan-teel.	Klot-zen.
Jeuk-te.	Ka-pel.	Klu-wen.
		Knep-

Knep-pel.	Kwel-len.	Lin-se.
Knoo-pen.	L.	Lom-mer.
Koen-raad.	Laag-te.	Luis-ter.
Ko-gel.	Laauw-heit.	Lu-kas.
Ko-ker.	La-ban.	Lyf-togt.
Ko-lom.	Lac-chen.	M.
Ko-meet.	La-den.	Maag-dom.
Kom-mer.	Lad-der.	Maal-tyd.
Koo-pen.	La-mech.	Maar-ten.
Koop-man.	Land-douw.	Man-gel.
Kop-pen.	Lan-taarn.	Ma-nier.
Ko-rah.	Las-ter.	Man-kop.
Kou-de.	Lau-rens.	Man-tel.
Krank-te.	Laauw-rier.	Mar-kus.
Kreu-ken.	Le-ä.	Mar-tha.
Kren-ken.	Leeuw-werk.	Mas-ker.
Krib-be.	Leng-te.	Me-lis.
Krim-pen.	Len-te.	Men-gel.
Kro-nyk.	Let-ter.	Men-schen.
Krou-wen.	Lief-de.	Mi-chiel.
Kug-chen.	Lie-gen.	Mi-das.
Kun-nen.	Lich-ten.	Mis-schien.
Kwa-ker.	Lig-ten.	Mis-sen.
Kwab-be.	Lin-de.	Mo-äb.
Kwas-tig.	Lin-nen.	Mod-der.

B 2

Moed.

Moed-wil.	Nies-kruid.	Or-den.
Mo-gen.	Nik-ker.	Ot-to.
Mo-ker.	Nim-roth.	O-ven.
Mor-gen.	Nood-druft.	P.
Mo-zes.	Noe-men.	Paar-le.
Mui-der.	Noo-pen.	Pad-de.
Mu-zyk.	O.	Paai-jen.
N.	O-bed.	Pa-leis.
Naauw-te.	Oe-ver.	Par-ty.
Na-bal.	Of-fer.	Pa-ruik.
Na-both.	Ol-fert.	Pau-lus.
Na-dab.	O-ly.	Paus-dom.
Na-druk.	O-lyf.	Pe-kei.
Na-hor.	On-heil.	Pe-leg.
Na-hum.	On-lust.	Pen-ning.
Naai-jen.	Ont-byt.	Per-fik.
Na-tuur.	Ont-fangst.	Per-foon.
Na-than.	Oor-lof.	Pe-trus.
Na-zaat.	Oor-log.	Pla-gen.
Neelt-je.	Oor-sprong.	Pla-neet.
Ner-gens.	Oor-zaak.	Ple-gen.
Ne-ro.	Oot-moed.	Plen-gen.
Nes-tor.	Op-dragt.	Ploe-gen.
Ne-vel.	Op-gaaf.	Pluk-ken.
Nie-mand.	Op-roer.	Po-len.

Pol-

Pol-sen.	Rob-bert.	Ryk-dom.
Pon-jaard.	Ro-byn.	Ry-men.
Pra-len.	Roe-de.	Ry-zen.
Prei-jen.	Roe-land.	S.
Prik-kel.	Roe-lof.	Sa-bel.
Pron-ken.	Roe-mer.	Sa-drach.
Pry-ken.	Roe-pen.	Sam-son.
Pry-zen.	Rog-ge.	Sa-ra.
Pun-tig.	Rol-len.	Schaam-te.
Py-laar.	Rom-bout.	Scha-de.
Q.	Ron-das.	Scha-duw.
Quin-tus.	Ron-de.	Scha-men.
Qui-ryn.	Ron-ken.	Schan-de.
R.	Roo-ken.	Sche-ba.
Ra-chab.	Roos-ter.	Schen-kel.
Ra-chel.	Ros-sen.	Schep-pen.
Ra-ken.	Ru-ben.	Scher-ment.
Ran-fel.	Ru-dolf.	Schet-zen.
Ra-pen.	Ruig-te.	Scho-tel.
Ra-zen.	Rui-len.	Schou-der.
Rech-ter.	Rui-men.	Schouw-burg.
Re-gel.	Ruim-te.	Schop-pen.
Re-gen.	Run-nen.	Schre-de.
Rei-ger.	Ruk-ken.	Schrob-ben.
Rei-nier.	Rut-gér.	Schro-men.
	B 3	Schub-

Schub-be.	Spa-ren.	Ta-fel.
Schui-men.	Spe-len.	Tand-pyn.
Schu-ren.	Spe-lonk.	Tas-ten.
Schry-veß.	Spie-gel.	Teer-ling.
Schy-nen.	Spon-de.	Tel-len.
Se-ba.	Spon-gie.	Te-pel.
Si-chem.	Sprui-ten.	Teu-gel.
Sik-kel.	Spy-ker.	Tha-bor.
Si-las.	Spy-zen.	Tha-mor.
Si-mon.	Stand-ard.	Theu-das.
Sla-pen.	Sta-pel.	Tho-mas.
Sle-pen.	Sta-tie.	Thym-ber.
Sleu-tel.	Stei-ger.	Tik-ken.
Slin-ger.	Steil-te.	Ty-tel.
Sleui-jer.	Sterf-te.	Mit-tel.
Slui-ten.	Ste-ven.	Ti-tus.
Sly-pen.	Stil-len.	Toe-ftel.
Sly-ten.	Stor-ting.	Toe-voer.
Sma-ken.	Stran-den.	Too-nen.
Smak-ken.	Stroo-men.	Tom-be.
Smel-ten.	Stui-ver.	To-ren.
Smou-ten.	Stut-ten.	Tra-ly.
Smy-ten.	Sui-ker.	Trap-pen.
Snak-ken.	T.	Trach-ten.
Spa-de.	Tab-baard.	Tril-len.

Tri-

Tri-ömf.	V.	Voog-dy.
Troe-pen.	Vaar-zen.	Voor-ftal.
Trom-mel.	Val-lén.	Voor-togt.
Trom-pet.	Val-keep.	Vou-wen.
Tro-ny.	Van-gen.	Vree-zen.
Trou-wen.	Vas-ten.	Vrie-zen.
Trynt-je.	Vas-thl.	Vroed-fchap.
Tui-nen.	Ve-del.	Vuil-baard.
Tul-band.	Ve-der.	Vuil-nis.
Twee-dragt.	Vel-len.	Vu-ren.
Twee-fpalt.	Vens-ter.	Vy-änd.
Twy-nen.	Vier-fchaaf.	Vy-len.
Ty-ding.	Vin-den.	Vy-ver.
Ty-ger.	Vin-ger.	W.
Ty-rans.	Vin-ken.	Waai-joef.
Ty-rus.	Vis-fchen.	Waar-dy.
U.	Vit-ten.	Waas-fen.
Ui-jer.	Vlak-te.	Wach-ten.
Uit-leg.	Vle-gel.	Wa-gen.
Uit-vaart.	Vleu-gel.	Wal-gen.
Uit-voer.	Vly-menc.	Wan-del.
Ul-rich.	Voet-ftal.	War-meti.
U-rim.	Vo-gel.	Was-doff.
U-za.	Vol-gen.	Wed-de.
	Von-ken.	Wee-dom.

Weel-de.	Wou-ter.	Ze-tel.
Wee-reld.	Wre-vel.	Zet-ten.
We-gen.	Wy-nand.	Ziek-te.
Wei-de.	Wyn-gaard.	Zin-ken.
Wel-daad.	Wyn-rank.	Zit-ten.
Wel-stand.	X.	Zoe-ken.
Wel-vaart.	Xan-thus.	Zoe-nen.
Wen-ken.	Xer-xes.	Zo-far.
Wen-schen.	Y.	Zol-der.
Wer-ken.	Y-der.	Zo-mer.
Wer-ven.	Y-ken.	Zon-de.
We-ten.	Y-pe.	Zo-de.
Wier-rook.	Ys-brand.	Zui-gen.
Wik-ken.	Ys-fel.	Zui-vel.
Wil-lem.	Y-ver.	Zwaar-te.
Wil-len.	Y-zer.	Zwa-luw.
Wim-pel.	Z.	Zwa-vel.
Win-kel.	Za-del.	Zwee-ten.
Win-ter.	Za-dok.	Zwen-ken.
Wis-fel.	Za-gen.	Zwe-ren.
Woe-ker.	Zal-ven.	Zwe-ven.
Woes-tyn.	Ze-dig.	Zwoe-gen.
Won-den.	Ze-gen.	Zwy-gen.
Wor-tel.	Zeis-sen.	Zy-de.

KORTE

KORTE GESCHIEDENIS
V A N D E N
ZONDVLOED,

*in woorden van niet meer dan
twee Lettergrepen.*

Na den val, week de mensch, hoe lan-
ger hoe meer, van God' af, en verviel
allengs tot alle soorten van zonden. Hoe
meer het aantal der menschen' aannam, hoe

B 5

meer

meer zy van God' weken: zoo dat 'er
 schaars iet goeds meer, op de aarde, te vin-
 den was.

In den leeftyd' van Noäch, was het
 menschdom reeds zoo boos en zondig, dat
 de maat vol was, en alle menschen snood
 zynde, pleegden alles kwaads: zoo dat Godt
 het verderf over de gantsche weereld be-
 floot.

Noäch alleen was onrecht voor Gods
 oogen, daarom wilde Hy dien niet in het
 verderf storten, het welk Hy door eenen
 Zondvloed, over al de aarde, brengen zoude.

Hy beval dan aan Noäch eene Ark of
 Schip te maken, van Goser hout, en kamers
 in die Arke, en dat hy haar van binnen,
 en van buiten zoude digt slyken met pik.

Noäch, die de vrees des Heeren op het
 hert, droeg, hoorde naar God, en maakte
 dat Schip, ter lengte van drie honderd, ter
 breedte van vyftig, en ter hoogte van der-
 tig ellen, evenzoo als God hem had belast.

Toen die Ark gebouwd was, ging hy
 met zyne vrouwe, drie zonen, en de
 vrouwen van die zonen in die Ark, en
 tot

tot hem kwamen van al het rein vee, van elke foorte zeven en zeven, en van het onrein, twee en twee. De dieren waren van alle dieren, die op de aarde gaan, of krupen, en van allen, die door de lucht vliegen.

Toen die agt menschen, en die dieren in de Arke waren, sloot God die agter hen toe, en deed eenen regen storten van veertig dagen, en veertig nachten, op al het aardryk.

De aarde verzonk onder dien vloed: want ook de afgrond gaf zyne waters daar by op, zoo dat het water, vyftien ellen stond boven den hoogsten berg.

De Ark dreef boven op het water: want dat ligtte haar op, en het water stond eenhonderd en vyftig dagen, op de aarde.

Alles wat adem had, zoo van menschen, als van dieren, gaf den geest, maar allen, die in de Arke waren, bleven in het leven.

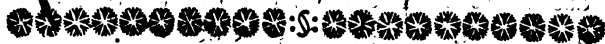
Toen de aarde weder gedroogd was, beval God aan Noach, dat hy met zyne vrouwe, met zyne zonen, en hunne vrou-

wrouwen , uit de Arke , gaan zoude , en ook al het Vee , dat daar in geweest was. *A*

X Noäch bouwde eenen altaar , knielde voor den Heere , bracht offers , op dien altaar , en dankte God' plechtig.

De Heer , die Noäch , met het geen in de Arke geweest was , had gespaard , gaf hem den boog in de lucht' , die gezien zoude worden , op aarde , wanneer 'er regen zoude komen , tot een bewys : dat de Heer nooit weder een verderf over al de aarde , door eenen Zondvloed , brengen zoude.

Van deze agt menschen , die toen , in de Arke , zyn geweest , is , na dien tyd , tot heden toe , al het menschlyk geslacht geteeld , en gegroeid. *A*

Woorden van drie Lettergrepen.

A.
Aan-bie-ding.
Aan-loo-pen.
Aan-stooten.

Aard-bo-dem.
A-bra-ham.
A-chil-les.
Acht-baar-heid.

Ad-

Ad-mi-raal.	Be-ken-nen.
A-dri-ään.	Bek-ke-neel.
Af-ry-den.	Be-leg-gen.
Af-val-len.	Bel-ha-mel.
A-ga-tha.	Be-min-nen.
A-grip-pa.	Be-naau wen.
Ag-ter-docht.	Ben-ja-min.
Ag-ter-klap.	Be-plan-ten.
Ak-ker-werk.	Be-plei-ten.
A-li-da.	Be-proe-ven.
An-to-ny.	Be-ris-pen.
A-pel-les.	Be-roe-men.
Ar-moe-de.	Be-scher-men.
B.	Be-spot-ten.
Bal-ling-schap.	Be-sproei-jen.
Bal-thazar.	Be-ta-len.
Bar-thol-dus.	Be-tui-ning.
Bed-de-goedt.	Be-wa-ren.
Be-den-ken.	Be-zit-ten.
Be-dil-len.	Bo-ter-vat.
Be-geer-te.	Brou-we-ry.
Be-gin-nen.	Bur-ge-ry.
Be-gra-ven.	C.
Be-hang-fel.	Che-ru-byn.
Be-hou-den.	Chry-sip-pus.

Cim-

Cim-ba-len.

Ci-ril-lus.

Ci-ter-draad.

Ci-ter-drank.

Cy-fe-ren.

D.

Da-del-boom.

Da-ge-lyks.

Da-ge-raad.

Damp-äch-tig.

Da-ni-ël.

Dank-baar-heit.

Dank-zeg-ging.

De-ge-lyk.

De-li-la.

Den-ne-boom.

Der-de-maal.

Deur-waar-der.

Di-ä-mant.

Don-der-flag.

Don-ker-heit.

Door-bren-gen.

Door-halen.

Door-ste-ken.

Dood-schie-ten.

Dood-ste-ken.

Dren-ke-ling.

Dron-ken-schap.

Dru-ve-tros.

Druk-ke-ry.

Duis-ter-nis.

Duur-zaam-heit.

Dwaal-ster-ren.

E.

Eb-ben-hout.

E-del-man.

Ee-nig-heit.

Een-vou-dig.

Een-zy-dig.

Eer-baar-heit.

Eer-waar-de.

Eer-zuch-tig.

Ein-de-lyk.

Ei-ke-boom.

Ei-gen-dom.

Ei-gen-schap.

El-len-de.

E-li-äs.

En-gels-man.

E-ras-mus.

Erf-

Erf-ge-naam.

Er-ger-nis.

Er-nes tus.

E-ven-wigt.

F.

Fa-bel-taal.

Fak-kel-licht.

Fluit-spe-ler.

G.

Ga-bri-ël.

Ga-le-nus.

Gar-na-len.

Ge-ba-kerd.

Ge-ban-nen.

Ge-berg-te.

Ge-bie-den.

Ge-bla-kerd.

Ge-bo-den.

Ge-boor-te.

Ge-bou-wen.

Ge-bra-den.

Ge-brand-merkt.

Ge-daan-te.

Ge-dach-tig.

Ge-dron-ken.

Ge-dul-dig.

Ge-du-rig.

Gees-te-lyk.

Ge-ge-ven.

Ge-gre-pen.

Ge-hen-gen.

Ge-heu-gen.

Ge-hoo-rig.

Ge-hoor-zaam.

Gei-te-bok.

Ge-klater.

Ge-krab-bel.

Ge-le-den.

Ge-le-gen.

Ge-loo-ven.

Ge-luk-kig.

Ge-ma-lin.

Ge-meen-schap.

Ge-na-de.

Ge-ne-gen.

Ge-ne-fis.

Ge-ne-zen.

Ge-noe-gen.

Ge-öf-ferd.

Ge-plaag-de.

Ge.

Ge-plon--derd.
 Ge-pluk-te.
 Ge-ram-mel.
 Ge-schon-den.
 Ge-sple-ten.
 Ge-spon-nen.
 Ge-sta-dig.
 Ge-trom-mel.
 Ge-trouw-den.
 Ge-vleu-geld.
 Ge-wo-gen.
 Ge-won-nen.
 Ge-woon-te.
 Ge-zan-ten.
 Ge-zel-schap.
 Ge-zin-te.
 Ge-zou-ten.
 Gie-rig-heit.
 Gis-te-ren.
 Glins-te-rig.
 Glip-pe-rig.
 Gloei-jen-de.
 Goed-äär-tig.
 Goe-de-ren.
 Groe-te-nis.

Gron-de-loos.
 Groot-moe-der.
 Groot-moe-dig.
 Groot-va-der.
 Gru-we-lyk.

H.

Ha-ge-dis.
 Ha-gel-bui.
 Ha-ge-len.
 Ha-gel-steen.
 Ha-ge-naar.
 Hak-ke-len.
 Half-hemb-den.
 Ha-mer-slag.
 Hand-boo-men.
 Hand-da-dig.
 Han-de-len.
 Hand-gif-ten.
 Han-nibal.
 Hand-schoe-nen.
 Hand-ves-ten.
 Ha-ne-kam.
 Ha-pe-ren.
 Har-dig-heit.
 Ha-ring-vangst.

Har-

Har-te-lyk.	Hu-we-lyk.
Ha-te-lyk.	I.
Heer-lyk-heit.	In-bla-zen.
Hei-din-nen.	In-bre-ken.
Hei-me-lyk.	In-bren-gen.
He-ke-len.	In-da-gen.
He-mel-ryk.	In-di-ään.
Hen-ge-len.	In-ën-ten.
Her-ber-gen.	In-ge-ven.
Her-ha-len.	In-ge-wand.
Her-kaau-wen.	In-gooi-jen.
Her-fe-nen.	In-gra-ven.
Heu-ve-len.	In ha-len.
He-vig-heit.	In-hei-jen.
Hin-de-ren.	In-hu-ren.
Ho-en-de-ren.	Inkt-ko-ker.
Hof-hou-ding.	In-la-den.
Hon-de-beet.	In-las-schen.
Hon der-den.	In-leg-gen.
Ho-nig-daauw.	In-loo-pen.
Hoofd-ker-ken.	In-my-nen.
Hoog-moe-dig.	In-ne-men.
Hoo-vaar-dig.	In-ry-den.
Huis-hou-ding.	In-sche-pen.
Huur-pen-ning.	In-scher-pen.

C

In-

In-fny-den.	Kal-ve-ren.
In-val-len.	Ka-mer-heer.
In-vlech-ten.	Ka-me-nier.
In-wen-dig.	Kamp-vech-ter.
In-zet-ten.	Kan-de-laar.
In-zou-ten.	Kan-ker-kwaal.
Is-ra-ël.	Ka-pel-laan.
I-za-äk.	Ka-pel-len.
	Kap-pe-len.
J.	Kar-ne-melk.
Ja-gers-net.	Ka-ro-lus.
Ja-ger-tuig.	Kar-tou-wen.
Jagt-hon-den.	Kas-pa-rus.
Ja-co-bus.	Kas-tan-je.
Jo-än-nes.	Kas-te-lein.
Jo-se-fus.	Kas-ty-den.
Jo-zu-ä.	Kei-fee-nen.
Ju-bel-feest.	Kei-ze-rin.
Ju-de-ä.	Kei-zers-kroon.
Ju-li-ään.	Ke-mels-hair.
Ju-wee-len.	Ken-nip-zaad.
Ju-we-lier.	Ker-ke-lyk.
K.	Kerk-ho-veg.
Ka-bel-jaauw.	Keu-ke-meid.
Ka-bel-touw.	Kin-der-goed.
Ka-ke-len.	

Kin-

Kin-der-huis.	Lan-ta-ren.
Kin-der-spel.	Laau-wer-blad.
Kla-ver-blad.	La-za-rus.
Kloos-ter-werk.	Le-de-maat.
Knor-re-pot.	Le-dig-heit.
Ko-lom-men.	Le-de-kant.
Ko-me-ten.	Leg-pen-ning.
Kom-kom-mer.	Lek-ker-ny.
Ko-nink-ryk.	Le-ly-ën.
Koop-han-del.	Len-de-nen.
Ko-re-bloem.	Le-ö-noor.
Kost-baar-heit.	Le-pel-blad.
Kos-te-lyk.	Les-fe-naar.
Kraan-vo-gel.	Let-ter-greep.
Krab-be-len.	Let-ter-hout.
Krui-de-nier.	Le-ven-dig.
Kruid-le-zer.	Lie-de-boek.
Kwik-zil-ver.	Lie-de-ren.
Kwel-lin-gen.	Lie-fe-lyk.
Kwist-pen-ning.	Lig-te-mis.
L.	Lin-de-boom.
La-ke-hal.	Lo-de-wyk.
Lam-me-ren.	Lof-ge-dicht.
Lan-de-ry.	Lo-ge-naar.
Land-dou-wen.	Loop-gra-ven.

Lo-te-ry.	Men-ge-len.
Luis-te-ren.	Men-gel-moes.
Lui-te-nant.	Mid-de-laar.
Lust-ho-ven.	Mild-da-dig.
Lust-plaat-zen.	Min-de-ring.
M.	Min-ne-broër.
Maag-de-roef.	Min-ne-kind.
Maan-krin-gen.	Mis-da-den.
Ma-cha-been.	Mis-gun-nen.
Mach-thil-da.	Mis-ha-gen.
Ma-ger-heit.	Mod-der-grond.
Ma-je-steit.	Moor-de-naar.
Ma-ke-laar.	Mor-ge-daauw.
Man-ge-len.	Mor-ge-star.
Man-moe-dig.	Mos-fe-len.
Man-ne-lyk.	Muil-ë-zel.
Ma-ri-ä.	Mui-ze-val.
Mar-mer-steen.	N.
Mat-the-us.	Na-ä-man.
Ma-tig-lyk.	Nach-te-gaal.
Mee-nig-maal.	Na-den-ken.
Mees-ter-knaap.	Na-der-hand.
Me-laats-heit.	Na-la-tig.
Mel-chi-ör.	Na-me-lyk.
Me-loe-nea.	Na-vol-gen.
	Naar.

Naar-vor-schen.	Of-fe-ren.
Na-za-ten.	Of-fer-lam.
Ne-der-laag.	Oi-je-vaar.
Ne-der-land.	Ok-ker-noot.
Ne-drig-heit.	O-li-vier.
Ne-gen-tien.	O-ly-ën.
Ne-gen-tig.	O-lyf-krans.
Ne-ring-loos.	Om-bren-gen.
Nes-te-ler.	Om-ha-len.
Ne-ve-len.	Om-han-gen.
Nies-kru-i-den.	Om-hei-nen.
Nie-tig-heit.	Om-hel-zing.
Nieuws-pa-pier.	Om-zich-tig.
Nim-mer-meer.	On-der-daan.
Nood-druf-tig.	On-der-trouw.
Noo-di-ging.	On-deu-gend.
Nood-wen-dig.	On-ge-kleed.
Nood-zaak-lyk.	On-ge-zond.
Noor-de-wind.	On-hei-lig.
Nuch-te-ren.	On-kuisch-heit.
Nut-tig-heit.	Ont-äär-ten.
Ny-dig-heit.	Ont-be-ren.
O.	Ont-bin-den.
Oe-fe-nen.	Ont-bloo-ten.
Oe-fen-school.	Ont-by-ten.

Ont-dek-ken.	Op-vlie-gen.
Ont-fan-gen.	Op-was-schen.
Ont-gor-den.	Op-zie-ner.
Ont-ha-len.	Op-zoe-ken.
Ont-hal-zen.	Or-ga-nist.
Ont-klee-den.	Or-gel-fpel.
Ont-knoo-pen.	Os-se-märkt.
Ont-flui-ten.	Os-se-tong.
Ont-ftich-ten.	Ou-de-ren.
Oog-äp-pel.	Ou-der-ling.
Oo-gen-zalf.	O-ver-äl.
Oog-le-den.	O-ver-gaaf.
Oor-dee-len.	O-ver-man.
Oor-kus-sen.	O-ver-schie.
Oor-lo-gen.	O-ver-ste.
Oor-rin-gen.	P.
Oos-te-wind.	Paar-de-märkt.
Op-bre-ken.	Paar-de-tuig.
O-pen-doen.	Pad-de-ftoel.
O-pe-ning.	Pak-kaad-je.
Op-ge-ven.	Palm-boo-men.
Op-zit-ten.	Pap-pe-gaai.
Op-per-kleed.	Pa-ra-dys.
Op-per-man.	Pa-rel-fnoer.
Op-trek-ken.	Par-ty-ën.

Pa-

Pa-rui-ken.	Ro
Paau-we-staart.	Raad-ge-ver.
Pen-ne-mes.	Raad-hui-zen.
Pe-re-boom.	Raad-se-len.
Per-ka-ment.	Rab-by-nen.
Peul-vruch-ten.	Ra-de-ren.
Pi-la-tus.	Ram-me-len.
Plaat-druk-ker.	Ra-tel-wacht.
Plaat-sny-der.	Ra-ze-ry.
Pla-ne-ten.	Re-gen-boog.
Plant-äad-je.	Re-ge-nen.
Ploeg-y-zer.	Re-ge-ren.
Plon-de-ring.	Re-gen-ten.
Pop-pe-kraam.	Regt-vaar-dig.
Por-se-lein.	Reis-ge-noot.
Praal-bed-den.	Reis-pen-ning.
Pre-dik-stoel.	Rei-zi-ger.
Pries-ter-ämp-t.	Re-ken-boek.
Prik-ke-len.	Re-ke-ning.
Prin-se-kerk.	Reuk-wer-ken.
Prin-se-lyk.	Rid-der-schap.
Pur-mer-ënd.	Riet-dek-ker.
Py-la-ren.	Ro-byn-steen.
Pyl-ko-ker.	Ro-mei-nen.
	Rom-me-len.

Roof-vo-gel.
 Ros-kam-men.
 Rots-tee-nen.
 Rouw-ge-waad.
 Ro-ze-kleur.
 Rug-ge-graat.
 Rui-te-ry.
 Rust-plaat-zen.

S.

Sa-bel-flag.
 Sa-lo-mon.
 Sa-mu-ël.
 Sa-tur-nus.
 Schaam äch-tig.
 Schaap-her-der.
 Scha-de-lyk.
 Scha-du-wen.
 Schan-de-lyk.
 Scheer-mes-fen.
 Scheid-mü-ren.
 Sche-me-ring.
 Schenk-ta-fels.
 Schil-de-ren.
 Schil-der-kunst.
 Schoen-ma-ker.

Schok-kin-ge-n.
 School-meester.
 Schoon-broe-der.
 Schoor-tee-nen.
 Schou-der-been.
 Schryn-wer-ker.
 Schul-de-naar.
 Schyn-deug-den.
 Schyn-hei-lig.
 Ser-pen-ten.
 Ser-vet-ten.
 Sik-ke-len.
 Si-na-ï.
 Slaap-ste-den.
 Sla-vo-nier.
 Slin-ger-steen.
 Slin-ger-tuig.
 Slob-be-ren.
 Sma-ke-loos.
 Sma-rag-den.
 Snik-ken-de.
 So-ber-heit.
 Soort-ge-lyk.
 Span-rie-men.
 Spar-te-len.

Spo

Spe-lon-ken.
 Spin-rok-ken.
 Spring-bron-nen.
 Sprok-ke-len.
 Sprok-kel-maand.
 Sta-me-len.
 Stand-plaat-zen.
 Stief-doch-ter.
 Stii-zwy-gen.
 Stom-me-len.
 Stop-pel-vuur.
 Straf-plaat-zen.
 Strand-von-der.
 Strui-ke-len.
 Struik-roo-vers.
 Sui-ker-riet.
 Sy-no-daal.

T.

Taal-ken-ner.
 Taal-man-nen.
 Ta-bak-plant.
 Ta-ci tus.
 Ta-fel-kleed.
 Tak-ke-bos.
 Tee-ke-nen.

Te-gen-stand.
 Te-gen-weer.
 Tem-pe-len.
 Tim-me-ren.
 Tim-mer-man.
 Toe-bren-gen.
 Toe-pas-fen.
 Toe-rus-ting.
 Toe-flui-ten.
 Toe-zeg-gen.
 Tol-le-naar.
 Too-ve-raar.
 Too-ve-ren.
 Tra-li-ën.
 Treu-rig-heit.
 Trom-me-len.
 Troos-te-lyk.
 Trouw-loos-heit.

Tui-me-len.
 Tul-le-band.

U.

Uit-bot-ten.
 Ui-ter-lyk.
 Uit-ha-len.
 Uit-ja-gen.

Uit-kie-zen.	Ver-wer-pen.
Uit-kry-gen.	Ver-zen-den.
Uit-la-ten.	Vier-de-deel.
Uit-leg-ger.	Vin-ge-ren.
Uit-roe-pen.	Vlas-stop-pel.
Uit-wen-dig.	Vleu-ge-len.
U-ri-ël.	Vo-ge-laar.
V.	Voog-dy-schap.
Va-de-ren.	Voor-spre-ken.
Va-der-land.	Voor-ste-ven.
Va-ge-vuur.	Vra-ge-boek.
Val-brug-gen.	Vy-änd-schap.
Vas-tig-heit.	W.
Ver-bran-den.	Waar-äch-tig.
Ver-der-ven.	Waar-bor-gen.
Ver-die-nen.	Waar-dig-heit.
Ver-klee-den.	Waar-schu-wen.
Ver-loo-pen.	Waar-zeg-gen.
Ver-men-gen.	Wa-ge-nen.
Ver-moor-den.	Wag-ge-len.
Ver-nie-len.	Wal-che-ren.
Ver-pan-den.	Wan-de-laar.
Ver-sma-den.	Wan-ho-pen.
Ver-tra-gen.	Wa-pe-nen.
Ver-wen-schen.	Wa-pen-tuig.

Was-

Was-kaar-fen.
 Was-schin-gen.
 Wa-ter-pas.
 Wa-ter-put.
 Wed-spe-len.
 We-du-wen.
 We-duw-naar.
 Wei-ge-ren.
 Wei-ni-gen.
 Wel-da-den.
 Wel-ge-zind.
 Wel-le-komst.
 Wel-mee-nend.
 We-ten-schap.
 We-ver-spoel.
 Wig-che-laar.
 Wil-der-nis.
 Wil-ge-boom.
 Wil-hel-mus.
 Wil-le-keur.
 Wind-bui-jen.
 Win-ter-tyd.
 Wis-kun-ftig.
 Wis-se-laar.
 Wis-sel-brief.

Woe-ke-raar.
 Wo-es-te-ny.
 Won-der-baar.
 Won-der-werk.
 Wraak-zuch-tig.
 Wyn-gaar-den.
 Wyn-ran-ken.

X.

Xan-tip-pe.
 Xa-ve-rus.
 Xe-no-fon.

Y.

Y-del-heit.
 Y-ge-lyk.
 Yl-hoof-dig.
 Y-pen-boom.
 Ys-sel-stroom.
 Y-ve-ren.
 Y-ver-zucht.
 Y-ze-len.
 Y-zer-werk.

Z.

Zaag-mo-len.
 Zaag-mol-lem.
 Za-de-len.

Zaai

Zai-jen-de.	Ziel-to-gen.
Zak-ken-de.	Ziel-zuch-ten.
Zalf-ö-ly.	Zil-ver-smit.
Zalf-pot-ten.	Zil-ver-werk.
Za-lig-heit.	Zin-ne-loos.
Zand-ban-ken.	Zin-ne-lyk.
Zand-ko-ker.	Zit-ten-de.
Zand-loo-per.	Zo-gen-de.
Ze-de-leer.	Zor-ge-loos.
Ze-de-les.	Zor-ge-lyk.
Zee-pe-ry.	Zorg-vul-dig.
Zeep-zie-der.	Zout-kee-ten.
Zee-vis-schen.	Zui-ge-ling.
Ze-ge-nen.	Zuur-dees-sem.
Zeil-ma-ker.	Zwaar-hoof-dig.
Zeil-fee-nen.	Zwaar-moe-dig.
Ze-ker-lyk.	Zwa-vel-stok.
Ze-me-len.	Zwa-rig-heit.
Zend-brie-ven.	Zwich-ten-de.
Zie-ke-troost.	Zwoe-gen-de.

JOBS ELLENDE, EN HERSTELLING;

*In woorden van niet meer dan
drie Lettergrepen.*

Daar was een godvruchtig man, die, in
het Oosten, woonachtig was, en Job
genaamd werd, en zeervele goederen be-
zat, benevens tien kinderen, zeven zoons,
en

en drie dochters. Hy had ook zeven duizend schapen, drie duizend kemels, vyf honderd jokösfen, en vyf honderd wyfjes van ezelen: zyne dienstboden waren zeervelen, zoodat die man veel grooter was, dan iemand anders, in het Oosten.

De Satan, op eenen dag' voor God' komende, beroemde zich de Heer, tegen hem, over dezen man. De Satan meenende, dat hy van zyne godvrucht' zoude loslaten, ~~indien hy van zyne goederen beroofd ware~~, gaf God hem de vryheit, om aan Job zyne goederen te ontnemen.

De Sabeërs deden eenen inval, en ontroofden hem zyne runders, en wyfjes ezelen. Het onweder verteerde zyne schapen: een groote wind kwam aan, van over de woestyn', en vatte het huik, waarin zyne kinderen vrolyk waren, aan de vier hoeken, zoodat het instortte, en allen verplette, die daarin waren.

Diezelve man, die nog kort te voren, zooryk geweest was, werd daardoor, aanstonds arm; doch zelfs in die armoede, liet hy van God' niet los.

De

De Heer beroemde zich weder op hem tegen den Satan, die van geloof was, indien hy hem aan zyn ligchaam slaan mogte, dat hy Godt verlaten zoude.

De Heer stond het hem toe, alleen met dat beding, dat hy deszelfs leven moest verschoonen. Job was vol van hooze zweeren, zoodat hy op den mesthoop' genoodzaakt was, te gaan zitten, en zich te schrappen, met eene potscherve.

Drie van zyne vrienden verschenen, om hem te vertroosten: Elifas, die van Theeman was, Bildad, de Subiter, en Zofar van Naämat.

Des mans ellende maakte hem, in het eerst, voor zyne vrienden openbaar, en toen zy hem kenden, zaten zy by hem, drie dagen sprakeloos, doch weenende, terwyl zy stof op hunne hoofden strooiden naar den Hemel, en hunne mantels scheurden.

Na die drie dagen, met hem in gesprek getreden zynde, stelden zy hem in het ongelijk, zoo wel als de vierde Elihu, dië, uit de ellenden en rampen, meende te mogen

gen besluiten, dat Job verborgen zonden had.

Onder dit alles, was Job zeer lydzaam, schoon zelfs zyne Huisvrouw hem poogde van God' af te trekken: want hy zeide alleen: *de Heer heeft gegeven: de Heer heeft genomen. De Naam' des Heere zy gedankt.*

Nadat hy dus, in vele ellende en armoede eenigen tyd' geleefd had, behaagde het den Heere hem te verlossen, en zyne vrienden in het ongelyk te stellen, zoodat Job zelf voor hun bidden moest, eér God het hun wilde vergeven, en die man kreeg van alles, wat hy gehad en verloren had, dubbelzooveel wederom.

Zoodat hy, van zyne ellende een gelukkig einde ziende, toen had veertien duizend schapen, zes duizend kermels, duizend joköfen, en duizend wyfjes van ezelen, benevens zeven zoons en drie dochters, terwyl hy nog honderd en veertig jaren, daarna, leefde.

Woorden

Woorden van vier Lettergreepen.

A.

Aal-moes-fe-nier.

Aan-dacht-ti-gen.

Aan-stoot-ge-ving.

Aard-be-zy-plant.

Aar-tig-he-den.

A-bar-ba-nel.

Abt-dy-hee-ren.

A-bed-ne-go.

A-bi-ë-zet.

A-bi-ga-yl.

A-bi-me-lech.

A-bi-su-äch.

A-chi-me-lech.

A-chi-to-fel.

A-del-domi-mēn.

A-dri-äant-je.

A-dri-ä-nūs.

Af-hank-lyk-heit.

Af-ke-heit.

Aan-ge-zich-ten.

Af-val-leh-de.

Ag-ter-uit-gaan.

Ag-ter-klap-pen.

Ag-ter-ha-len.

Ak-ker-lān-den.

Ak-ker-vruch-ten.

Al-be-heer-scher.

A-lo-ë-plant.

A-ma-de-us.

A-ma-le-kyt.

A-man-del-boom.

Am-bachts-hee-ren.

Am-bro-zi-us.

A-mi-nā-dab.

An-je-lie-ren.

An-ker-tou-wen.

An-to-ni-us.

Ar-beid-zaam-heit.

Arg-den-ken-de.

D

~~Au-re-li-us~~

Au-re-li-us.

Au-taer-vu-zen.

A-zyñ-brou-wer.

B.

Baal-fe-gòrs-dienst.

Baan-der-hèe-ren.

Baan-spiri-ne-ry.

Ba-bi-loñ-sche.

Ba-ker-mat-ten.

Bak-ke-ry-ën.

Bank-ròt-tie-ren.

Ban-ne-lin-gen.

Barm-her-tig-heit.

Be-ämp-t-schry-ver.

Bed-de-ma-ker.

Bed-de-ty-ken.

Bed-lè-gè-rig.

Beest-äch-tig-heit.

Bees-te-koo-per.

Been-hak-ke-ry.

Be-gui-che-ling.

Be-gun-sti-gen.

Bei-tel-ma-ker.

Bek-ke-nèe-len.

~~Be-kom-me-ring~~

Be-kom-me-ring.

Be-ky-vin-gen.

Bel-le-tui-gen.

Be-ly-de-nis.

Be-min-ne-lyk.

Be-moe-di-ging.

Be-man-te-len.

Be-ne-dik-tus.

Ben-is-ra-ël.

Be-noe-min-gen.

Be-ny-din-gen.

Be-pra-tiñ-gen.

Be-raad-sla-gett.

Be-rei-din-gen.

Be-slom-me-ring.

Be-taals-hee-ren.

Be-ta-lin-gen.

Be-teu-ge-ling.

Be-tich-tin-gen.

Beu-ke-ry-en.

Beu-ze-lin-gen.

Be-val-lig-heit.

Be-vat-tin-gen.

Be-vech-tin-gen.

Be-

Be-vel-heb-bër.
 Be-ver-vel-len.
 Be-vin-diff-gen.
 Be-vly-ti-ging.
 Be-vor-de-ring.
 Be-we-gin-gen.
 Be-won-de-ten.
 Be-zem-ma-ker.
 Be-zon-di-gen.
 Bin-ne-ka-mers.
 Bind-ge-reed-schap.
 Blan-ke-t-fe-len.
 Blik-fem-schich-ten.
 Bly-moe-dig-heit.
 Bon-te-kraai-jen.
 Boo-me-fin-el-jer.
 Boo-ne-sta-ken.
 Bo-ter-ton-nen.
 Bot-te-la-ry.
 Bouw-ge-reed-schap.
 Bran-de-ry-ën.
 Brand-stich-tin-gen.
 Brou-wers-ke-tel.
 Brui-loft-gas-ten.
 Bui-te-hui-zen.

Bul-le-pe-zen.
 Bun-del-by-len.
 By-le-vels-doeck.
 By-lig-gin-gen.
 By-wo-nin-gen.
 By-zon-der-heit.

C.

Chyl-be-rei-ding.
 Chyl-ver-te-ring.
 Chry-so-sto-mus.
 Ce-ci-li-ä.
 Ce-les-ti-na.
 Ci-ter-dra-den.
 Cy-fer-mess-ter.
 Cyns-be-ta-ling.
 Cy-pri-a-nus.

D.

Da-del-boom-en.
 Dag-die-ve-ry.
 Dal-ma-ti-e.
 Da-mi-ä-ten.
 Da-mask-bloe-men.
 Dan-se-ry-ën.
 Dar-da-nel-len.
 De-gen-ge-vest.

De-me-tri-us.	Dub-bel-zin-nig.
De-mo-kri-tus.	Duis-ter-hè-den.
De-mo-sthe-nes.	Dul-zin-nig-heit.
Denk-ver-mo-gen.	Dwaal-ge-voe-len.
Der-den-dàag-sche.	Dwars-dry-ve-ry.
Di-ä-man-ten.	Dyk-door-bre-king.
Dienst-baar-he-den.	E.
Di-ö-ge-nes.	Eb-ben-hou-tig.
Disch-plech-tig-heit.	Echt-schei-din-gen.
Dis-tel-bla-den.	E-del-lin-gen.
Do-mi-ni-kus.	E-del-moe-dig.
Dom-me-krach-ten.	Eed-schen-din-gen.
Don-der-bui-jen.	Een-dracht-ban-den.
Doop-plech-tig-heit.	Een-zaam-he-den.
Door-drin-gen-de.	Ee-re-kroo-nen.
Door-luch-tig-heit.	Ee-re-stoe-len.
Do-ro-the-ä.	Eer-ste-lin-gen.
Dorps-re-ge-ring.	Eer-waar-dig-heit.
Draai-je-ry-ën.	Ei-ke-boo-men.
Drang-re-de-nen.	E-le-ä-zar.
Drank-be-rei-ding.	E-li-ä-kim.
Dren-ke-lin-gen.	E-li-me-lech.
Drie-vul-dig-heit.	E-li-za-beth.
Druk-kers-loo-nen.	El-le-bo-gen.
Druk-let-te-ren.	E-ma-nu-ël.

Em-

Em-maus-gan-ger.
 En-gel-äch-tig.
 En-kel-vou-dig.
 Erf-ge-na-men.
 Ernst-haf-tig-heit.
 Es-sche-boo-men.
 E-tens-graag-te.
 Et-ter-bui-len.
 Et-ter-ma-king.
 Eu-ri-pi-des.
 Eu-ze-bi-us.
 E-ven-ma-tig.
 E-ven-naas-ten.
 E-ver-har-dus.
 E-za-i-äs.
 E-ze-chi-äs.
 E-ze-chi-ët.
 E-zel-äch-tig.
 E-zel-dry-ver.
 F.
 Fa-bel-äch-tig.
 Fa-bi-ä-na.
 Fak-kel-dra-ger.
 Fak-kel-ma-ker.
 Fa-mi-ly-stuk.

Fat-foe-ne-ren.
 Feest-ge-noo-ten.
 Feest-sie-raad-je.
 Feest-plech-tig-heit.
 Fer-di-nan-dus.
 Fes-tein-za-len.
 Fiel-te-ry-ën.
 Fi-lis-ty-nen.
 Fi-lo-so-fen.
 Fi-öol-sna-ren.
 Flaauw-her-tig-heit.
 Flam-bouw-dra-ger.
 Fles-sche-bla-zer.
 Flik-ker-lich-ten.
 Flon-ker-star-ren.
 Flui-te-ma-ker.
 Flui-te-spe-ler.
 Fo-li-än-ten.
 Fol-te-rin-gen.
 Fon-tein-ma-ker.
 Fon-tein-wa-ter.
 For-mu-lie-ren.
 For-tu-na-tus.
 Fre-de-ri-kus.
 Fron-tin-jak-wyn.

G.
 Ga-lei-boe-ven.
 Gal-joot-sche-pen.
 Ga-ma-li-ël.
 Gar-naal-vis-scher.
 Gast-huis-va-der.
 Ge-bie-de-nis.
 Ge-boor-te-stad.
 Ge-dach-te-nis.
 Ge-duur-zaam-heit.
 Geer-trui-den-berg.
 Gees-sel-roe-de.
 Ge-hei-me-nis.
 Ge-he-mel-te.
 Ge-heu-ge-nis.
 Ge-hoor-zaam-heit.
 Gei-te-bok-ken.
 Gek-ke-ry-ën.
 Gek-ke-spe-len.
 Ge-le-gen-heit.
 Ge-loofs-proe-ven.
 Ge-lyk-for-mig.
 Ge-ma-lin-nen.
 Ge-meen-schap-pen.
 Ge-moeds-tach-ten.

Ge-ne-gen-heit.
 Ge-neug-che-lyk.
 Ge-ne-zin-gen.
 Ge-rech-tig-heit.
 Ger-ste-broo-den.
 Ge-sta-dig-heit.
 Ge-stal-te-nis.
 Ge-trouw-he-den.
 Ge-zant-schap-pen.
 Ge-zel-schap-pen.
 Ge-zind-he-den.
 Ge-zond-he-den.
 Gie-rig-he-den.
 Gil-de-hui-zen.
 Gist-ver-koo-per.
 Glas-ven-te-ren.
 Gla-ze-win-kel.
 Glimp-äch-tig-heit.
 Glip-per-äch-tig.
 Glip-pe-rig-heit.
 Glins-ter-gla-zen.
 God-za-lig-heit.
 Goed-da-dig-heit.
 Goe-der-tie-ren.
 Gram-sto-rig-heit.

Grie-

Lam-mer-tyl-steen.
 Lan-de-ry-ën.
 Land-bou-we-ry.
 Lank-moe-dig-heit.
 Lan-ta-ren-paal.
 Laau-wer-tak-ken.
 La-ven-del-bloem.
 Le-de-ma-ten.
 Le-de-kan-ten.
 Leen-goe-de-ren.
 Leen-ver-hef-fing.
 Leer-aars-plich-ten.
 Leer-be-rei-der.
 Leeu-werks-kooi-ën.
 Leeu-we-kui-len.
 Leg-pen-nin-gen.
 Lek-ker-ny-ën.
 Lek-ker-tan-den.
 Le-ly-bla-den.
 Len-de-py-nen.
 Len-te-bloe-men.
 Len-te-roos-jes.
 Le-ö-nar-dus.
 Le-ö-nor-ra.
 Le-pel-bla-den.

Le-pel-ste-ten.
 Let-ter-gie-ter.
 Let-ter-gra-pen.
 Let-ter-hou-ten.
 Let-ter-zet-ter.
 Let-ter-zif-ter.
 Le-vens-gees-ten.
 Licht-be-der-ver.
 Lie-de-boe-ken.
 Lief-de-plich-ten.
 Lig-chaams-dee-ten.
 Lig-te-mis-sen.
 Ligt-hoof-dig-heit.
 Ligt-vaar-dig-heit.
 Lin-de-bloei-sen.
 Lin-ne-we-ver.
 Lof-ge-dich-ten.
 Lof-tui-tin-gen.
 Lo-gen-gees-ten.
 Lood-gie-te-ry.
 Loon-be-der-ver.
 Lo-te-ry-ën.
 Lu-do-vi-kus.
 Lu-kre-ti-ä.
 Luis-ter-vin-ken.

Lui

Lui-te-spe-ler.	Me-de-deel-zaam.
Lust-pa-lei-zen.	Me-de-wer-king.
Lyf-be-hoef-te.	Me-nig-vul-dig.
Lyf-togt-gel-den.	Mees-ter-kna-pen.
Lyn-draai-je-ry.	Mees-ter-knech-ten.
Ly-fa-ni-ās.	Me-fi-bo-zeth.
M.	Mein-ëe-dig-heit.
Maag-ver-zwak-king.	Mel-chi-ze-dek.
Ma-chi-ä-vel.	Men-ge-lin-gen.
Mag-da-le-na.	Mes-se-ma-ker.
Ma-gér-he-den.	Me-thu-fa-lem.
Mag-te-loos-heit.	Mid-de-laar-schap.
Ma-hu-med-daan.	Mid-del-ma-tig.
Ma-kel-loo-nen.	Mie-re-nes-ten.
Man-de-ma-ker.	Mild-da-dig-heit.
Ma-nier-lyk-heit.	Min-de-rin-gen.
Man-ne-lyk-heit.	Min-ne-moe-der.
Man-tel-dra-ger.	Mis-pel-boo-men.
Ma-ra-na'tha.	Mi-thri-da-tës.
Mar-do-che-üs.	Mod-der-floo-ten.
Mar-ga-rè-ta.	Moei-lyk-he-den.
Mas-ke-ra-de.	Mo-len-mees-ter.
Mat-tha-thi-ās.	Mo-len-steen-nen.
Mat-te-ma-ker.	Mos-sel-schel-pen.
Me-de-brœe-der.	Mos-tert-mo-len.

Mat.

Mui-ze-val-len.
 Mun-niks-kap-pen.
 Mut-se-ma-ker.
 Mu-zyk-klan-ken.
 Myr-te-boo-men.
 My-ter-dra-ger.

N.

Naal-de-ko-ker.
 Naauw-keu-rig-heit.
 Na-be-trach-ting.
 Nacht-ge-zich-ten.
 Nach-te-ga-len.
 Na-den-kin-gen.
 Na-gel-by-ten.
 Na-ko-me-ling.
 Na-la-tig-heit.
 Na-tha-na-ël.
 Na-tuur-kun-de.
 Na-vol-gin-gen.
 Ne-der-da-len.
 Ne-der-la-gen.
 Ne-der-lan-den.
 Ne-gen-dui-zend.
 Ne-gen-hon-derd.
 Ne-gen-öo-gen.

Ne-he-mi-ä.
 Ne-ring-loos-heit.
 Nes-te-lin-gen.
 Ne-tel-doe-ken.
 Ne-vel-äch-tig.
 Ne-vel-dam-pen.
 Nie-tig-he-den.
 Nieuws-pa-pie-ren.
 Ni-ko-de-mus.
 Ni-ko-la-us.
 Non-ne-kloos-ter.
 Noo-di-gin-gen.
 Nood-wen-dig-heit.
 Nood-za-ke-lyk.
 No-te-dop-pen.

O.

Ok-ta-vi-us.
 Oe-fe-nin-gen.
 Of-fer-an-de.
 Ok-ker-no-ten.
 O-lim-pi-äs.
 O-lyf-boo-men.
 O-ly-sla-ger.
 Om-stan-dig-heit.
 Om-wen-te-ling.

Om-

Om-zwach-te-len.	Ont-klee-din-gen.
On-der-da-nig.	Ont-knoo-pin-gen.
On-der-hott-den.	On-twy-fel-baar.
On-der-wy-zen.	Oog-ge-tul-gen.
On-der-zoe-ken.	Oog-lui-kin-gen.
On-ef-fen-heit.	Oor-logs-hei-den.
O-ne-zi-mis.	Oor-fier-se-len.
On-ge-maakt-heit.	Oor-spron-ke-lyk.
On-ge-meen-heit.	Oost-ri-di-sché.
On-ge-naak-baar.	Oot-moe-dig-heit.
On-ge-noo-digd.	O-pen-má-ken.
On-ge-zond-heit.	Op-per-hoof-dig.
On-kuisch-he-den.	Op-roer-ma-ker.
On-men-sche-lyk.	Op-schud-din-gen.
On-mo-ge-lyk.	Or-gel-py-pen.
On-sma-ke-lyk.	O-ri-ge-nes.
On-stand-vas-tig.	Ou-der-lin-gen.
On-ster-fe-lyk.	Oud-heid-kun-de.
On-äär-tin-gen.	Ou-ter-vur-ren.
Ont-bin-din-gen.	O-ver-dek-ken.
Ont-dek-kin-gen.	O-ver-den-ken.
Ont-doe-nis-gen.	O-ver-dra-gen.
Ont-fan-ge-nis.	O-ver-ge-ven.
Ont-fer-min-gen.	O-ver-heer-ichen.
Ont-ha-lin-gen.	O-ver-ly-den.

O-ver-spel-ster.
 O-ver-trè-den.
 O-ver-wif-nen.
 P.
 Paar-de-stal-len.
 Paau-we-staar-ton.
 Pad-de-stoe-len.
 Pak-ke-dra-ger.
 Pan-ne-koe-ken.
 Pan-ne-lik-ker.
 Pa-pier-koo-per.
 Pa-rel-snoe-ren.
 Par-ke-mèn-ten.
 Par-le-men-ten.
 Pa-ruik-má-ker.
 Pas-tei-bak-ker.
 Pe-ke-l-há-ring.
 Pen-ning-kun-de.
 Pe-per-koe-ken.
 Per-fik-boo-men.
 Per-fo-naad-je.
 Pe-tro-tel-ke.
 Pes-ti-lent-tie.
 Pil-le-gif-ren.
 Pink-ster-bløe-mien.

Pis-to-let-ten.
 Plaat-druk-ke-ry.
 Pla-neet-ky-ker.
 Pla-tiel-bak-ker.
 Pleit-ba-ly-ën.
 Plon-de-rin-gen.
 Pluim-stry-ke-ry.
 Pom-pe-má-ker.
 Pop-pe-kra-mer.
 Pre-di-kan-ten.
 Pre-dik-stoe-len.
 Pries-ter-rok-ken.
 Prin-se-ly-ke.
 Pro-fe-ty-ën.
 Pto-lo-mè-üs.
 Pyp-má-ke-ry.
 R.
 Raad-ge-vin-gen.
 Ramp-za-fig-heit.
 Ram-mè-las-sen.
 Rant-soe-he-ren.
 Ra-ze-ry-ën.
 Rech-ter-stoe-len.
 Recht-vaar-dig-heit.
 Re-de-lyk-heit.

Re

Re-de-na-ren.
 Re-de-ne-ren.
 Re-gel-ma-tig.
 Re-gen-bak-ken.
 Re-gen-bö-gen.
 Re-ha-be-äm.
 Reis-ge-noo-ten.
 Reis-pennin-gen.
 Re-ken-boe-ken.
 Re-ma-li-ä.
 Reu-ke-loos-heit.
 Reu-ze-voe-ten.
 Rib-be-ban-den.
 Rid-der-spo-ren.
 Ri-vier-vis-schen.
 Ro-byn-stee-nen.
 Rog-ge-bröod-deeg.
 Rom-me-lin-gen.
 Roof-vo-ge-len.
 Rook-ver-dry-ver.
 Roos-ter-ma-ker.
 Ros-kam-me-ry.
 Ro-ve-ry-ën.
 Rot-te-van-ger.
 Rouw-ka-ros-sen.

Ro-ze-bloe-men.
 Ro-ze-knop-pen.
 Rug-ge-grä-ten.
 Rust-bed-de-ken.
 Rus-te-loos-heit.
 Ryg-snoer-ma-ker.
 Ry-ke-lyk-heit.
 Rys-ten-bry-pap.

S.

Sa-bel-li-üs.
 Sa-la-thi-ël.
 Sa-let-juf-fer.
 Sal-pe-ter-stank.
 Sa-ma-ri-taan.
 Sche-är-ja-schub.
 Schaap-höe-de-ry.
 Scha-de-löös-heit.
 Scha-duw-ächtig.
 Schaft-mees-ter-schap.
 Scheep-tim-mer-man.
 Scheer-ge-reed-schap.
 Scheer-mes-fly-per.
 Schel-le-ma-ker.
 Schel-me-ry-ën.
 Sche-mer-ä-vondt.

Sche-

Sche-me-rin-gen.
 Schen-ke-l-breu-ken.
 Schenk-ta-felt-je.
 Scheer-me-es-teren.
 Schiet-ge-we-ren.
 Schil-de-ry-ën.
 Schim-mel-äch-tig.
 School-me-es-ter-fchap.
 Schoor-steen-plan-ken.
 Schor-pi-öe-nen.
 Schou-der-bla-den.
 Schouw-burg-zan-gen.
 Schouw-too-nee-len.
 Schrik-ke-lyk-heit.
 Schrift-ge-leer-den.
 Schryf-ge-reed-fchap.
 Schroom-äch-tig-heit.
 Schui-te-voe-rer.
 Skhuld-ëis-fche-res.
 Schul-de-na-ren.
 Schyn-hei-lig-heit.
 Se-bas-ti-ään.
 Si-roop-ton-nen.
 Slag-vaar-dig-heit.
 Slan-ge-ton-gen.

Sleu-tel-dra-ger.
 Slak-ke-ste-ker.
 Slin-ger-tui-gen.
 Slyp-fchaar-ën-mes.
 Sma-ke-loos-heit.
 Sna-re-spe-ler.
 Snip-pe-rin-gen.
 Snoei-ge-reed-fchap.
 Snuif-ta-bak-doos.
 Snui-ter-bak-ken.
 Sny-ders-ta-fel.
 Soort-ge-lyk-heit.
 Spa-ne-hak-ker.
 Spar-re-za-ger.
 Speel-pop-pet-jes.
 Spel-de-ma-ker.
 Spie-gel-gla-zen.
 Spie-ring-vis-fcher.
 Spil-le-ma-ker.
 Spin-ne-wielt-je.
 Spits-vin-nig-heit.
 Spring-ä-de-ren.
 Spy-ker-koo-per.
 Spys-öf-fe-ren.
 Stads-bur-ger-recht.

E

Stand

Stand-vas-tig-heid.
 Sta-pel-rech-ten.
 Star-re-ky-ker;
 Steen-fly-pe-ry.
 Steen-za-ge-ry.
 Ste-ke-l-baars-je.
 Stem-me-lei-der.
 Steur-ver-koo-per.
 Stoe-le-draai-er.
 Stoe-le-mat-ter.
 Stout-moe-dig-heit.
 Straf-be-rei-ding.
 Stra-te-ma-ker.
 Strik-ke-leg-ger.
 Strui-ke-l-blok-ken.
 Styf-hoof-dig-heit.
 Sui-ker-does-je.

T.

Taal-öf-fe-ning.
 Taar-te-bak-ker.
 Ta-bak-plan-ten.
 Tag-tig-dui-zend.
 Ta-fel-bor-den.
 Ta-fel-klee-den.
 Tak-ke-bor-fen.

Tan-de-fo-ker.
 Teer-ling-spe-ler.
 Teer-ver-koo-per.
 Te-gen-voe-ter.
 Tem-pel-bou-wer.
 Teu-ge-lin-gen.
 The-ö-do-rus.
 The-ö-fi-lus.
 The-ri-ä-ke-l.
 Ti-be-ri-üs.
 Tig-chel-bak-ker.
 Tik-ke-tak-ken.
 Tim-mer-hou-ten.
 Tim-mer-lie-den.
 Tim-me-raad-je.
 Ti-mo-the-üs.
 Toe-hoor-de-ren.
 Toe-rus-tin-gen.
 Toe-zeg-gin-gen.
 Tol-le-na-ren.
 Ton-ge-schrap-per.
 Ton-ne-dui-gen.
 Toort-fe-dra-ger.
 Too-ve-res-sen.
 Treur-lie-de-ren.

Tri-

Tri-ömf-zan-gen.	Uur-werk-ma-ker.
Trom-mel-sla-ger.	V.
Trom-mel-stok-ken.	Va-der-lief-de.
Tru-weel-ma-ker.	Va-der-moor-der.
Tu-bal-ka-in.	Va-ge-bon-den.
Tul-le-ban-den.	Va-le-ri-tis.
Twee-der-han-den.	Vas-ten-da-gen.
Twin-tig-dui-zend.	Vas-tig-he-den.
Twist-ge-din-gen.	Ve-der-bos-sen.
Twist-gie-rig-heit.	Ven-ster-gla-zen.
Twy-fel-äch-tig.	Ver-äch-tin-gen.
Tyd-ver-dry-ven.	Ver-ber-gin-gen.
Ty-ger-vlek-ken.	Ver-bit-te-ring.
U.	Ver-bonds-breu-ken.
Ui-je-zak-ken.	Ver-bran-din-gen.
Ui-le-van-ger.	Ver-der-vin-gen.
Uit-bot-tingen.	Ver-doe-me-nis.
Ui-ter-lyk-heit.	Ver-draag-zaam-heit.
Uit-leg-gin-gen.	Ver-druk-kin-gen.
Uit-mer-ge-len.	Ver-gel-din-gen.
Uit-öf-fe-nen.	Ver-gif-fe-nis.
Uit-ver-koo-pen.	Ver-kla-rin-gen.
Uit-wa-se-men.	Ver-kon-di-gen.
Uit-was-schin-gen.	Ver-ma-nin-gen.
Uit-wen-dig-heit.	Ver-ra-de-ry.

Ver-smaad-he-den.	Vy-änd-schap-pen.
Ver-schrik-kin-gen.	Vyf-tig-dui-zend.
Ver-troos-tin-gen.	Vy-ge-bla-den.
Ver-vaar-di-ging.	W.
Ver-vol-gin-gen.	Waar-nee-min-gen.
Ver-wen-schin-gen.	Waar-zeg-ge-ry.
Ver-we-ry-ën.	Wa-ge-ma-ker.
Ver-won-de-ren.	Wan-de-lin-gen.
Ver-za-di-ging.	Wan-del-we-gen.
Vie-ren-dee-len.	Wan-ho-pen-de.
Vin-ke-net-ten.	Wan-kel-baar-heit.
Vir-gi-li-us.	Wa-pen-dra-ger.
Visch-ver-koo-per.	Wa-ter-bel-len.
Vit-te-ry-ën.	Wa-ter-bron-nen.
Vleesch-hou-we-ry.	Wa-ter-mo-len.
Vloek-ver-want-schap.	We-der-hoo-rig.
Vod-de-kra-mer.	We-der-roe-pen.
Vo-gel-van-ger.	We-der-span-nig.
Vors-ten-dom-men.	Wee-reld-lin-gen.
Vre-de-han-del.	Wee-reld-schat-ten.
Vrin-de-lyk-heit.	Wei-ge-rin-gen.
Vrucht-baar-he-den.	Wel-ge-zind-heit.
Vry-moe-dig-heit.	Wel-mee-nend-heit.
Vuil-nis-hoo-pen.	Wel-le-kom-sten.
Vuur-ään-sto-ker.	Wel-spre-ken-de.
	Wen-

Wen-tel-trap-pen.	Wyn-gaard-ban-ken.
Werk-hei-lig-heit.	Wyn-kei-der-deur.
Wer-vel-win-den.	Wyn-öks-hoof-den.
West-jin-di-sche.	Wyn-pers-bak-ken.
We-ten-schap-pen.	X.
We-te-rin-gen.	Xa-ve-ri-us.
Wet-ge-leer-den.	Xe-no-kra-tes.
Wees-kin-de-ren.	Y.
Wie-rook-va-ten.	Y-del-he-den.
Wil-de-man-nen.	Yk-mees-ter-schap.
Wil-der-nis-sen.	Yl-hoof-dig-heit.
Wil-ge-tak-ken.	Ys-bre-ke-ren.
Wil-hel-mi-na.	Ys-se-lyk-heit.
Wil-le-keu-ren.	Ys-ke-ge-lee.
Win-kei-wa-ren.	Ys-land-vaar-der.
Win-kei-ban-ken.	Y-ve-ra-ren.
Win-ter-da-gen.	Y-voor-wer-ker.
Wis-pel-tu-rig.	Y-zer-sme-den.
Wis-fe-la-ren.	Z.
Wis-sel-ban-ken.	Zac-cha-ri-äs.
Woe-ker-äch-tig.	Zacht-zin-nig-heit.
Woes-te-ny-ën.	Zalf-ö-ly-ën.
Wolk-ko-lom-men.	Za-lig-ma-ker.
Won-der-wer-ken.	Zand-äch-tig-heit.
Wraak-gie-rig-heit.	Zand-ko-kert-je.

Zan-ge-res-sen.	Zol-der-ven-ster.
Ze-be-de-us.	Zo-mer-droog-te.
Ze-de-ki-äs.	Zo-mer-hui-zen.
Ze-de-les-sen.	Zo-mer-vruch-ten.
Ze-de-meester.	Zon-ne-stra-len.
Zee-ge-droch-ten.	Zon-ne-wy-zer.
Zeem-be-rei-der.	Zorg-vul-dig-heit.
Zee-pe-ry-ën.	Zui-de-wind-jes.
Zeer-hoof-dig-heit.	Zui-ge-lin-gen.
Ze-gel-rin-gen.	Zui-vel-ton-nen.
Ze-ge-tee-kens.	Zwa-luw-nies-ten.
Zeis-sen-sly-per.	Zwart-äch-tig-heit.
Zen-de-lin-gen.	Zwart-gal-lig-heit.
Ze-nuw-ziek-te.	Zwa-vel-dam-pen.
Ze-rub-ba-bel.	Zwa-vel-stok-ken.
Ze-ven-hui-zen.	Zwer-ve-ry-ën.
Zie-ke-bed-den.	Zweet-drüp-pe-len.
Zil-ver-sme-den.	Zwy-ne-hoe-der.
Zin-ne-beel-den.	Zy-de-we-ver.
Zin-lyk-he-den.	Zy-de-wor-men.

ISRAËLS UITTOCHT

UIT

EGIPTELAND.

*In woorden van niet meer dan
vier Lettergrepen.*

Wanneer de Isralyten, dat is de Nane-
ven van den Aartsvader Jakob, die
een zoon van Izaäk, en aldus een zoons-
zoon van Abraham was, vierhonderd en
dertig Jaren in Egipte, woonachtig ge-
E 4 . ~~_____~~ yeest

weest waren, en God, om zyne belofte te vervullen, dat volk, uit zyne flavernyë verlossen, en overbrengen wilde, in het landt der Kananyten, riep Hy Mozes, en beval hem, toe te treden tot Faraö, den Koning van Egipteland, en uit den name van God hem te bevelen, Israël te laten uittrekken, belovende Mozes zeggen met wonderwerken te zullen ondersteunen.

Faraö wilde niet gehoorzamen, om dat hy God niet kende, wederspanning was, en de voordeelen, die by van het volk trok, zeer aanmerkelyk waren. Dus deed Mozes, tot bewys dat God hem had gezonden, zyn eerste wonderwerk, bestaande daarin: dat hy, vergezeld van Aäron, die des Heere woord deed, om dat Mozes niet wel ter tale was, zynen staf nederworp voor Faraöos aangezicht, en dat die terstond veranderd wierd, in eenen draak; doch, dewyl de Tooveraars dit ook deden, geloofde Faraö niet, en weigerde het volk te laten trekken, alſchoon de staf van Aäron, die een slang geworden was, de slaven der Tooveraren verslond.

Daarna

Daarna sloeg Mozes, met dien staf, die een slang geweest was, op het water, en dat werd in bloed veranderd, zoo dat alle vischen, in geheel Egipteland, storven, en het water niet kon worden gedronken, en in geheel Egipteland alle stroomen bloed waren; maar alzoo de Tooveraars ook alzoo deden, werd het hert van Faraö verftokt.

De tweede plaag, dewelke God zond, door middel van den zelfden staf, waren vrschen, die geheel Egipte bedekten. De Tooveraars deden ook vrschen opkomen, zoo dat Faraös hert meer verftokt werd.

Daar na sloeg Aäron weder, met dien zelfden staf, en al het stof werd luizen, en die luizen waren, aan de menschen, en aan het vee; doch Faraö liet zich ook daar door niet bewegen, noch overreden, schoon de Tooveraars het zelve ook wederöm poogden te doen, maar niet konden, zoo dat zy genoodzaakt waren uit te roepen: dit is de vinger van God.

Faraö beloofde het volk te zullen laten trekken, doch paauwelyks was de plaag afgeweken, of hy weigerde zulks: alhoewel

in deze plage Gods hand noch zichtbarer was, dan in de vorigen, om dat niet by de Isralyten, maar alleen by de Egiptenaars, de luizen gevonden werden aan menschen, en aan beesten.

De vierde plaag bestond in eene vermen-
ginge van ongedierte by de Egiptenaars in
hunne huizen, en op het land; maar waat
van de streek Gosen (en daar waren de Isra-
lyten,) geheel bevryd bleef.

De vyfde plaag was eene pestilentie over
al het vee, dat de Egiptenaars hadden in het
veld: paarden, ezelen, kemelen en klein
vee: zoo dat alles storf by de Egiptenaars,
maar by de Isralyten storf zelfs geen een
van het vee.

Daarna namen Mozes en Aäron hunne
vuisten vol asche, en strooiden die naar den
Hemel, waar door 'er zweerkens voortkwa-
men, uitbrekende met blaartjes, aan men-
schen en aan vee, by de Egiptenaars, zoo
dat de Tooveraars zelfs voor Faraöos aange-
zicht niet konden staan.

Donder, hagel en vuur, van den Hemel,
afkomende, en, door denzelfden wonderstaf
van

van Mozes verwekt, volgden daarop, en verslonden al het vee, dat de Egiptenaars in het veld hadden gelaten; maar, by de Isralyten, werd het niet gevonden: die waren, in het land Gosen, veilig en bewaard: ook werd het koorn op het veld geslagen en vernield.

Op deze zevende, volgde de agtste plaag, sprinkhanen, die in alle velden en huizen gevonden werden, al het geboomte, en deszelfs vruchten bedorven, en al wat, op het veld, van het onweder over was, verder verslonden.

Eene dikke duisternis van drie dagen bedekte geheel Egipte toen, behalven by de Isralyten, alwaar het licht bleef, maar de Egiptenaars konden, in dien tyd, van hunne plaatzen niet opstaan.

De tiende en laatste plaag was het sterven van alle Eerstgeboornen, in Egipte, zoo wel de Eerstgeboren van Faraö, die, na zynen dood den Troon zou beklommen hebben, als de eerstgeboorne van den allerärmsten, storf in dien nacht, en daar was geen huis, waarin men geen' dooden vond, be-

behalven, by de Isralyten, by dewelken niemand storf.

Egipte was hier over zeerverschrikt, en men dreef de Isralyten het land uit, zoo wel mannen als vrouwen, ouden als jongen, en ryken als armen, met alle hunne have, en bezittingen, hebbende zy zelfs op Gods uitdrukkelyk bevel, yder nog goud en zilver van hunne nageburen geleend.

Schoon de weg, door het land der Filistynen, de naaste was, wilde God hen echter door den zelven niet henen leiden; maar hy kloofde de roode zee, zoo dat deszelfs waters links en regts op eenen hoop rezen, en leidde Israël daar midden door, droogvoets.

Faraö, en de Egiptenaars hadden berouw; dat zy hen hadden laten trekken en vervolgd, den hen in de zee, maar de wateren kwamen weder, en overdekten het leger van Faraö, met alle zyne hoofdlieden, wagenen en paarden: zoo dat die allen verdronken, en Israël hunne handen door de roode zee, midden door, droogvoets ontkwam.

Woor-

Woorden van vyf en meerdere
Lettergrepen.

A.

Aal-be-zy-boo-men.
Aard-be-zy-plan-ten.
Aan-ëen-scha-ke-ling.
Aan-ge-naam-he-den.
Aan-han-ge-lin-gen.
Aan-min-nig-he-den.
Aan-moe-di-gin-gen.
Aan-stoo-te-lyk-heit.
Af-ge-bro-ke-nen.
Af-vaar-di-gin-gen.
Ag-ter-uit-trek-ken.
A-lants-wor-te-len.
Al-ge-noeg-zaam-heit.
Al-ma-nak-druk-ker.
A-man-del-boo-men.
A-man-del-knop-pen.
Angst-val-lig-he-den.

Ant-wer-pe-na-ren.
Ap-pel-boo-men-hout.
A-ris-to-te-les.
Arm-be-zor-ge-ren.
A-tha-na-zi-us.

B.

Barm-her-tig-he-den.
Bar-tho-lo-me-us.
Be-drie-ge-lyk-heit.
Be-drie-ge-ry-ën.
Be-mid-de-lin-gen.
Be-raad-fla-gin-gen.
Be-spie-ge-lin-gen.
Be-taam-lyk-he-den.
Be-too-ve-rin-gen.
Beurt-wis-se-lin-gen.
Be-vor-de-rin-gen.
Be-vre-di-gin-gen.

Be-

Be-wind-heb-be-ren.	Dank-be-tui-gin-gen.
Be-zwa-re-nis-sen.	Dank-öf-fer-geu-ren.
Bin-ne-ka-me-ren.	Di-ä-mant-sly-pe-ry.
Bo-de-ma-ry-brie-ven.	Di-ä-mant-stee-nen.
Boek-han-de-la-ren.	Dienst-ään-bie-din-gen.
Boek-ver-koo-pe-ren.	Die-re-wa-ran-de.
Bom-bar-de-rin-gen.	Di-ö-kle-ti-ä-nus.
Boos-äär-tig-he-den.	Dis-te-leer-ke-tel.
Brand-stich-te-ry-ën.	Dol-zin-nig-he-den.
Brief-wis-se-lin-gen.	Doof-ge-bo-re-nen.
Brood-bak-ke-ry-ën.	Drank-ver-koo-pe-ry.
Buik-zui-ve-rin-gen.	Drek-go-den-öf-fer.
Bus-boom-bla-de-ren.	Dub-bel-zin-nig-he-den.
Bus-poe-der-ma-ke-ry.	Dui-ven-ëi-je-ren.
By-ge-loo-vig-heit.	Dwars-dry-ve-ry-ën.
By-zon-der-he-den.	Dwin-ge-lan-dy-ën.

C.

Cim-baal-ge-zan-gen.
 Ci-ter-draad-trek-king.
 Ci-ter-drank-ma-king.

D.

Da-de-lyk-he-den.
 Dag-ör-de-nin-gen.
 Dak-ver-tim-me-ring.
 Darm-kron-ke-lin-gen.

Dyk-ään-be-ste-ding.
 Dyk-door-bre-kin-gen.

E.

Echt-ver-bin-te-nis.
 E-del-moe-dig-heit.
 Een-you-dig-he-den.
 Ei-ke-bla-de-ren.
 Ei-ke-boo-men-hout.
 E-le-fants-tan-den.

El.

El-ze-boo-men-hout.
 En-ge-len-scha-ren.
 E-pa-fro-di-tus.
 Erf-ver-dee-lin-gen.
 Ernst-haf-tig-he-den.
 Eu-än-ge-li-ën.
 Eu-än-ge-lis-ten.
 E-ven-re-dig-heit.

F.

Fak-ke-l-dra-ge-ren.
 Fa-ly-you-we-ry-ën.
 Fat-soe-ne-rin-gen.
 Feest-hei-li-gin-gen.
 Fe-niks-vo-ge-len.
 Fe-nyn-ge-vin-gen.
 Fi-guur-tee-ke-naars.
 Fi-lo-so-fi-sche.
 Flesch-bla-ze-ry-ën.
 Flui-te-spe-le-ren.
 Fon-tein-wa-te-ren.
 Fy-me-le-ry-ën.

G.

Ge-loofs-ke-rin-gen.
 Ge-neuch-lyk-he-den.
 Ge-sta-dig-he-den.

Ge-trou-wig-he-den.
 Ge-van-gen-hui-zen.
 Ge-van-ge-nis-sen.
 Gla-ze-kra-me-ry-ën.
 God-de-loos-he-den.
 God-ver-lo-che-ning.
 God-ver-zoe-kin-gen.
 Goed-äar-tig-he-den.
 Goe-der-tie-ren-heit.
 Gru-we-lyk-he-den.

H.

Ha-ge-doorn-boo-men.
 Hair-klo-ve-ry-ën.
 Hal-ftar-rig-he-den.
 Hand-da-dig-he-den.
 Hand-ha-ve-nen-de.
 Ha-ne-ge-vech-ten.
 Ha-ne-kraai-jin-gen.
 Hard-nek-kig-he-den.
 Hard-voch-tig-he-den.
 Ha-te-lyk-he-den.
 Ha-ver-koo-pe-ry.
 Ha-ze-wind-hon-den.
 Hef-öf-fer-spy-zen.
 Hei-me-lyk-he-den.

Hel-

Hel-din-ne-brie-ven.
 Hel-le-baar-die-ren.
 Her-se-pan-vlie-zen.
 Heu-pe-been-de-ren.
 Hoe-de-ma-ke-ry.
 Hoog-moe-dig-he-den.
 Hoo-vaar-dig-he-den.
 Ho-ve-niers-tui-nen.
 Hui-che-la-ry-ën.

I.

In-bla-ze ry-ën.
 In-bo-re-lin-gen.
 In-dom-pe-lin-gen.
 In-drin-ge-ry-ën.
 In-ën-te-ry-ën.
 In-gra-ve-rin-gen.
 In-huur-ce-dul-len.
 In-ner-lyk-he-den.
 In-sta-pe-len-de.
 In-teu-ge-lin-gen.
 In-wen-te-lin-gen.
 Is-ma-ë-li-ti-sche.
 Is-ra-ë-li-ti-sche.
 I-ta-li-ä-nen.
 I-ta-li-ään-sche.

J.

Jaar-be-gin-se-len.
 Jaar-re-ke-nin-gen.
 Ja-ger-me-es-ter-schap.
 Jam-mer-har-tig-heit.
 Jam-mer-lyk-he-den.
 Jan-se-nis-te-ry.
 Je-ru-sa-lem-mer.
 Je-ru-sa-lem-sche.
 Jon-ge-ling-schap-pen.
 Ju-bel-feest-da-gen.
 Ju-bel-feest-öf-fer.
 Ju-bel-feest-zan-gen.
 Juf-fer-sie-ra-den.

K.

Kaar-se-ma-ke-ry-ën.
 Ka-ke-la-ry-ën.
 Kam-me-kra-me-ry.
 Ka-no-ni-ze-rin-gen.
 Ka-pel-zang-me-es-ter.
 Kant-ma-ke-ry-ën.
 Kant-tee-ke-na-ren.
 Kar-bon-kel-stee-nen.
 Kar-re-mans-loo-nen.
 Kas-be-waar-de-ren.

Ka-

Kas-tan-je-boo-men.	La-ke-drap-pie-re-ry.
Ka-toen-druk-ke-ry.	La-ke-ver-ve-ry-ën.
Kel-der-ge-reed-schap.	Lak-ma-ke-ry-ën.
Ken-nis-ne-min-gen.	Lam-me-ren-vach-ten.
Ker-ke-roo-ve-ry-ën.	Lank-mog-dig-he-den.
Ke-tel-trom-pet-ten.	Lan-ta-ren-önt-ste-ker.
Ker-ke-ge-rech-ten.	Last-be-ta-lin-gen.
Kin-der-äch-tig-heit.	Laauw-rier-bla-de-ren.
Kin-der-pop-pe-goed.	Le-der-be-rei-de-ry.
Kin-ne-bak-fla-gen.	Le-der-tou-we-ry.
Koop-han-del-dry-ver.	Le-li-ën-bloe-men.
Koor-de-dan-se-res.	Le-pel-bla-de-ren.
Kop-pe-la-res-sen.	Let-ter-gie-te-ry-ën.
Kos-te-lyk-he-den.	Leu-ge-spre-ke-ren.
Kou-se-we-ve-ry.	Le-ver-beu-lin-gen.
Krygs-toe-rus-tin-gen.	Lief-de-loos-he-den.
Ku-ras-fou-vaar-der.	Ligt-ge-loo-vig-heit.
Kunst-han-de-lin-gen.	Lin-de-boo-men-hout.
Kunst-öe-fe-nin-gen.	Lin-ne-we-ve-ry-en.
Kwaad-äär-tig-he-den.	M.
Kwa-kers-ge-zin-te.	Ma-hu-med-da-nen.
Kwee-pe-re-boo-men.	Mar-te-la-res-sen.
L.	Mak-si-mi-li-ään.
Laf-har-tig-he-den.	Ma-ze-le-ziek-te.
La-çe-de-mo-ni-ërs.	Me-de-broe-de-ren.

F

Me

Me-de-deel-zaam-heit.	Nood-lot-tig-he-den.
Me-de-ge-noot-schap.	Nood-wen-dig-he-den.
Me-de-ge-zel-len.	Nood-za-ke-lyk-heit.
Me-de-hel-pe-ren.	Noord-öös-te-win-den.
Me-di-cyn-meester.	No-ten-boo-men-hout.
Mee-ni-ger-han-de.	O.
Mees-ter-äch-tig-heit.	Of-fer-pen-nin-gen.
Moe-de-loos-he-den.	Of-fer-pries-te-ren.
Moei-je-lyk-he-den.	Ooi-je-vaars-nes-ten.
Mol-le-van-ge-ry.	Ok-ker-noot-boo-meni.
Mout-ma-ke-ry-ën.	Ok-ta-vi-ä-nus.
Mus-ka-del-drui-ven.	Om-zich-tig-he-den.
Mu-zyk-meester-loon.	Om-zwach-te-lin-gen.
N.	On-ëf-fen-he-den.
Naal-de-ma-ke-ry-ën.	On-der-krui-pin-gen.
Naar-ä-pe-ry-ën.	On-der-wy-zin-gen.
Na-bu-cho-do-no-zar.	On-der-zoe-kin-gen.
Nach-te-gaal-too-nen.	On-stand-vas-tig-heit.
Na-gel-bloem-geu-ren.	On-ster-fe-lyk-heit.
Na-tuur-kun-di-gen.	Ont-man-te-lingen.
Na-tuur-ken-nis-fe.	On-twy-fel-baar-heit.
Ne-der-da-lin-gen.	Oo-gen-blik-ke-lyk.
Ne-der-stor-tin-gen.	Oor-bla-ze-ry-ën.
Ne-vel-äch-tig-heit.	Oor-ïpron-ke-lyk-heit.
Nood-druf-tig-he-den.	Op-per-hoof-dig-heit.

Op

Op-per-stuur-lie-den.
 Op-roer-tee-ke-nen.
 Oud-heid-ken-nis-sa.
 O-ver-den-kin-gen.
 O-ver-heer-schin-gen.

P.

Pas-tei-bak-ke-ry.
 Pe-ke-l-ha-rin-gen.
 Pen-ne-ko-kert-je.
 Pe-per-bol-let-jes.
 Pla-neet-ken-ne-ren.
 Pop-pe-kra-me-ry.
 Pot-te-bak-ke-ry-ën.
 Prys-uit-dee-lin-gen.

R.

Ramp-za-lig-he-den.
 Rant-foe-ne-rin-gen.
 Ra-tel-wach-te-ren.
 Re-de-ne-rin-gen.
 Re-den-loos-he-den.
 Re-ge-ring-wet-ten.
 Reis-ge-zel-schap-pen.

S.

Schyn-hei-lig-he-den.
 Sla-pe-loos-he-den.

Slag-ör-de-rin-gen.
 Spel-de-ma-ke-ry.
 Ster-re-ky-ke-ry.
 Stout-moe-dig-he-den.
 Struik-roo-va-ry-ën.

T.

Ta-ma-rin-de-boom.
 Tan-de-sto-kert-je.
 Tap-pe-ry-hui-zen.
 Te-gel-bak-ke-ry.
 Tem-pe-ra-men-ten.
 Ten-te-ma-ke-ry.
 Tin-ne-gie-te-ry.
 To-ren-wach-te-ren.
 Tyd-ver-dry-vin-gen.
 Tyd-re-ke-nin-gen.
 Ty-tel-bla-de-ren.

U.

Ui-ter-lyk-he-den.
 Uit-ge-hon-gerd-heit.
 Uit-ver-ko-re-nen.
 Uit-vlugt-re-de-nen.
 Uit-wen-dig-he-den.
 Uit-zin-nig-he-ten. d.
 Uur-werk-ra-de-ren.

V.

Ver-än-de-rin-gen.
 Ver-be-te-rin-gen.
 Ver-de-di-gin-gen.
 Ver-ga-de-rin-gen.
 Ver-gif-fe-nis-sen.
 Ver-heer-ly-kin-gen.
 Ver-kon-di-gin-gen.
 Ver-me-ten-he-den.
 Ver-min-de-rin-gen.
 Ver-won-de-rin-gen.
 Vie-ren-dee-lin-gen.
 Vloer-ta-pyt-mar-kers.
 Vo-gè-laar-strik-ken.
 Vo-gel-van-ge-ry.
 Vry-moe-dig-he-den.
 Vy-än-de-lyk-he-den.

W.

Waar-zèg-ge-ry-ën.
 Wa-ter-fon-tei-nen.
 Wa-ter-mo-le-naars.
 Wa-tër-tan-den-de.
 We-der-roe-pin-gen.
 Week-har-tig-he-den.
 Wel-lus-tig-he-den.

Wel-voeg-lyk-he-den.
 Wil-ge-boo-men-hout.
 Wind-mo-le-na-ren.
 Wis-pel-tu-rig-heit.
 Wyn-gaar-de-nie-rën.
 Wyn-koo-pers-gil-de.

Y.

Y-del-hoof-dig-he-den.
 Ys-ver-brè-kin-gen.
 Y-zer-myn-wer-kers.
 Y-zet-fine-de-ry.

Z.

Zacht-moe-dig-he-den.
 Zand-loo-per-gla-zen.
 Zand-schip-pers-gil-de.
 Ze-dè-mees-te-reñ.
 Ze-gè-tee-ke-nen.
 Ziel-önt-roe-rin-gen.
 Zil-ver-sme-de-ry.
 Zin-nè-lyk-he-den.
 Zin-ver-ruk-kin-gen.
 Zol-der-ven-ste-ren.
 Zorg-vul-dig-he-den.
 Zui-vel-be-rei-ding.
 Zwa-nè-ge-zan-gen.

D E

D E
DRIE JONGELINGEN,
I N D E N
GLOEIJENDEN OVEN.

De Israëlyten, dewelken, na de tyden van Koning Salomon, onder Rehabeam, verdeeld waren, in twee deelen, te weten Juda, bestaande uit de stammen van Ju-

da en Benjamin, en Israël, waarönder behoorden de tien overige stammen, somtyds ook genaamd Efraïm, waren, onder de laatste Koningen zoodanig tot afgodery, en alerhande zonden vervallen, dat God de straffen, die hy zoo dikwyls door de heilige mannen, zyne Profeten, bedreigd had, over dat volk bracht.

Nebukadnezar, die anders ook Nabuchodonozar word genoemd, kwam van Babel, waaröver hy Koning was, in het derde Jaar van Jojakim, den Koning van Juda, met een groot leger, en belegerde Jerufalem.

u.† God gaf Jojakim, en de stad in de hand des Konings van Babel, die aan Aspenas, den Oversten der Kamerlingen, beval, voort te brengen eenigen van de gevangenen, uit Koninklyken zaden, en uit de Prinsfen: Jongelingen, die schoon, gebrekkeloos, vernuftig, en in alle wetenschappen ervaren waren.

Onder dézen waren, Dantël, Hananja, Misaël, en Azarja. De Overste der Kamerlingen veranderde hunne namen. Hy noemde Daniël, Belsazar, en Hananja, Sadrach, Misaël, Mefach, en Azarja, Abednego.

Ne.

X9.

Nebukadnezar maakte een beeld van goud, ter lengte van zestig, en ter breedte van zes ellen, in het dal Dura.

Hij gaf bevel aan yder, wie het ware, neder te knielen, en dat beeldt aan te bidden; doch Sadrach, Mefach, en Abednego, schoon zy gunstelingen des Konings, en reeds in bedieningen gezet waren, weigerden het gebodt des Konings te gehoorzamen.

+ Dit, aan den Koning aangediend zynde, vroeg hy hun, of het hun ernst ware, niet te knielen, voor dat beeld, noch dat te aanbidden? en zy ongeveinsd, en vertrouwend op God, antwoordende, dat zy het niet zouden doen, werd de Koning zeer grimmig, en schoon de straf, die hy op het niet knielen en aanbidden gezet had, was, geworpen te worden, in den oven des brandenden vuurs, maakte nochtans hun antwoord hem zoo grimmig, dat hy beval, den oven zevenmalen zoo heet te stoken, als men gewoon was: want zy zeiden ronduit, dat die God, op wien zy betrouwden, hen zoude verlossen.

a. + 4

Toen

Toen wêrden die drie mannen gebondên, in hunne mantels, broeken; hoeden en alle hunne andere kleederen, en, op het koninklyk bevel, door de allersterkste mannen, die in geheel zyn leger gevonden werden, geworpen in den oven des brandenden vuurs.

Den oven zoo uitstekend heet gestookt wordende, vlogen de vonken wyd en zyd, en die mannen, die hen in het vuur worpen, zyn, door het vuur, allerêerst verteerd; maar God zond zynen Engel, om zyne dienaars te bewaren en te verlossen.

+ Nebukadnezar zelf, meenende zynen hoogmoed' en wraakgierigheid' nu te hebben voldaan, trad, op dien tyd', dat hy hen had gedacht verbrand te zullen vinden, tot den oven toe, maar zag met de alleruiterste verwonderinge vier mannen, wandelende in het midden des vuurs: waarôm hy zyne Oversten, Raadsheeren, en Ryksraden aan de deure van den oven riep, hun deze verwonderenswaardige zaak aantoonende, en zeggende: *ik zie vier mannen, loswandelende, in het midden des vuurs, en geen verderf is aan hun, en de gedaante des vierden is gelyk eens zoons der Goden.*

Hy

Hy belastte hun uit het midden des brandenden vuurs uit te komen, en de Stadhouderen, de Overheden, de Landvoogden, en Raadsheeren des Konings vergaderd zijnde, en hunne lichamen beziende, bevonden, dat het vuur over hunne lichamen niet had geheerscht: dat het hair van hunne lichamen niet was verbrand; noch hunne mantels eenige verandering ondergaan hadden: Ja, zelfs, dat de reuk van het vuur daar niet was doorgegaan.

Toen moest zelfs die hoogmoedige Koning uitroepen: *Geloofd zy de God van Sadrach, Mesach en Abednego, die zynen Engel gezonden, en zyne knechten verlost heeft, die op hem vertrouwd hebben, en des Konings woord veranderd, en hunne lichamen overgegeven hebben, op dat zy geen God eerden, noch aanbaden, dan hunnen God. Daarom word van my een bevel gegeven, dat alle volk, natie en tonge, die lasteringen spreekt tegen den God van Sadrach, Mesach en Abednego, in stukken gehouwen worde, en zyn huis tot eenen drekhoop gesteld: want daar is geen God, die alzoo verlossen kan.*

Vervolgens maakte Nabuchodonozar die drie Mannen groot en voorspoedig.

De

F 5

De vier Weerelddeelen zyn

Europa.

Afrika.

Asia.

Amerika.

De vier Jaargetyden zyn

Lente.

Herfst.

Zomer.

Winter.

De twaalf Maanden des Jaars zyn

<i>Januäry</i> , of Louwmaand,	en heeft 31.	dagen.
<i>Februäry</i> , of Sprökkelmaand,	_____ 28. of 29.	_____
<i>Maart</i> , of Lentemaand,	_____ 31.	_____
<i>April</i> , of Grasmaand,	_____ 30.	_____
<i>Mei</i> , of Bloesmaand,	_____ 31.	_____
<i>Juny</i> , of Wiedemaand,	_____ 30.	_____
<i>July</i> , of Zomermaand,	_____ 31.	_____
<i>Augustus</i> , of Oogstmaand,	_____ 31.	_____
<i>September</i> , of Herfstmaand,	_____ 30.	_____
<i>Öctober</i> , of Wynmaand,	_____ 31.	_____
<i>November</i> , of Slegtmaand,	_____ 30.	_____
<i>December</i> , of Wintermaand,	_____ 31.	_____

Cy.

*Cyfergetalen, met fchryffletteren
gefbreven.*

I.	J. of	Een.
II.		Twee.
III.		Drie.
IV.		Vier.
V.		Vyf.
VI.		Zes.
VII.		Zeven.
VIII.		Agt.
IX.		Negen.
X.		Tien.
XI.		Elf.
XII.		Twaalf.
XIII.		Dertien.
XIV.		Veertien.
XV.		Vyftien.
XVI.		Zestien.
XVII.		Zeventien.
XVIII.		Agttien.
XIX.		Negentien.
XX.		Twintig.

XXV.

XXV.	of Vyfentwintig.
XXX.	Dertig.
XXXIX.	{ Veertig.
XL.	{
L.	Vyftig.
LX.	Zestig.
LXX.	Zevenfig.
LXXX.	Tagtig.
LXXXIX.	{ Negenfig.
XC.	{
C.	Honderd.
CC.	Twee honderd.
CCC.	Drie honderd.
CCCC.	Vier honderd.
D.	Vyf honderd.
M.	Duizend.
CX.	Honderd en tien.
CL.	Honderd en vyftig.
CXC.	Honderd en negentig.
DC.	Zes honderd.
MD.	Vyftien honderd.
MDC.	Zestien honderd.
MCM.	Negentien honderd.

XXXXIX   LXXIX
 LXXXIX   CXXIX

Vari

Van sommige Verkortingen.

X

P. S. post scriptum, beteekend het, dat vergeten te schryven, of naderhand eerst tot onze kennis gekomen is.

O. S. Oude styl.

N. S. Nieuwe styl.

Kon. Maj. Koninklyke Majesteit.

K. H. Koninklyke Hoogheid.

Hoog. Mog. of H. M. Hoogmogende.

H. H. M. Hun Hoogmogenden.

Ed. Gr. Mog. Edel Mogenden.

Ed. Mog. Edel Groot Mogenden.

Edel Achtb. Edel Achtbaren.

Ed. Gr. Achtb. Edel Groot Achtbaren.

K. V. D. Keurvorstelyke Doorluchtigheid.

Extr. Extraordinaar.

O. I. C. Oostindische Compagnie.

W. I. C. Westindische Compagnie.

Wed. Weduwe.

Zalgr. Zaliger gedachtenisse.

H. L. M. Hoogloffelyker Memorie.

zbrja

7bris van September.

8bris van October.

9bris van November.

Xbris } van December.

10bris }

*Van de Punctuatie, of Zinschei-
teekenen.*

De kennis der Zinscheiteekenen is zeer noodzakelyk, en de onkunde derzelven zoude oorzaak zyn, dat iemand onze geschriften niet alleen, eer hy dezelve versta, verscheiden malen zoude moeten herlezen, maar ook gevaar loopen van die nooit, of geheel verkeerd te verstaan, zoodat 'er somtyds regt het tegenstrydige van onze meeninge, uit opgenomen zoude worden, en daarom is die kennis zoo noodig, als die der letteren: behalven dat zy ook zeer dienstig zyn in het hardöp lezen, om met de stemme zelf onderscheid te maken, en, aan de-

dezelve, om niet vermoeid te worden, minder of meerder rust te vergunnen.

De Zinscheiteeken en zyn deezen.

I.	.	Een punkt.
II.	,	Een comma.
III.	;	Een comma punkt of semicolon.
IV.	:	Een dubbel punkt.
V.	?	Een vraagteeken. Interrogatie.
VI.	!	Een verwondering- of uitroep- teeken. Admiratie of exclamatie.
VII.	( )	Parentthesis of tuschenstelling.
VIII.	=	Divisio, scheiteeken.
IX.	'	Apostrophus, dat is wegneming.
X.	&	Copulatie, of samenbinding.

I. VAN HET PUNKT. (.)

Dit teeken moet gezet worden, agter ydren zin, die volledig is, en gesloten moet worden, het zy die zin kort of lang zy. Voor dat de zin uit is, komt het nooit te pas, en, gelyk ydre nieuwe zin niet eene Kapitale of Hoofdletter moet geopend worden,

zoo is dan dit teeken niet alleen een bewys, dat de zin geheel vol is; maar ook, dat de naastvolgende letter eene Kapitale zyn moet.

II. VAN DE COMMA, (,)

Dit teeken komt te pas in alle redenen, die niet volledig uit zyn, en gesloten moeten worden, maar daar een weinig rust en ademhaling, onderscheidhalve, noodig is. Het komt niet te pas, als wanneer men van dezelfde zaken blyft spreken, en de zin niet volkomen zoude kunnen gesloten worden, by gebrek van een werkwoord, noch ook, wanneer er eene tegenstelling plaats grypt, by voorbeeld. *Ik heb een' man gekend, die tagtig Jaren oud zynde, nog zoo vlug en regtöp ging, als een Jongeling van agttien Jaren.*

III. VAN DE COMMA PUNKT OF SEMICOLON. (;)

Men moet dit teeken gebruiken, wanneer een zin, als vol zynde, gesloten zoude behoeven.

hooren te worden, en een punt vereischt; doch als het volgende het tegendeel van het voorgaande beteekend, en den zin niet gesloten kan uitleveren, mits dat dan in het voorgaande het werkwoordt volkomen in zy: by voorbeeld: *Alexander, de zoon van Filippus, Koning van Macedonië, was een dappre krygsheld, die zekerlyk vele uitmuntende hoedanigheden bezat; maar ook met vele ondeugden besmet was.* Dees zin is uit by bezat, en zou een punkt hebben moeten; doch alzoo daar eene tegenstelling van *maar* enz. opvolgd, moet het een semicolon zyn; doch, wanneer 'er stonde: *Alexander, de zoon van Filippus, Koning van Macedonië, was een dappre krygsheld, die zekerlyk, met vele uitmuntende hoedanigheden versierd, maar ook met vele ondeugden besmet was,* komt 'er geen semicolon in, om dat het werkwoordt *was* daar nog niet in is, en dus de zin nog niet gesloten kan worden.

IV. VAN HET DUBBEL PUNKT. (:)

Dit teeken plaatst men, waar een zin half uit is, en het volgende, dan niet bestaan-

G

staan-

staande in eene tegenstelling, eene vermeerdering, ophooping, bevestiging, of aanwyzing aanduid: zoo komt het zeerwel, agter de woorden: *hy zei's namelijk: te weten: Ja: roepende, te kennen gevonde: enz.* byzonder komt het wel ter snede, onmiddelyk voor de woorden, die iemand zegt, spreekt, roept, zingd, of schryft: als *hy zeide: wat is de mensch! Hy sprak: ik gevoel het tegendeel. Hy riep: help! help! Hy zong: loat ons juicchen! Hy schreef: wy gelooven: dat 'er een God is.* Het volgende zy ten voorbeeld van eenen zin, die gesloten zou kunnen worden; doch waar in, om het volgende, het dubbel punkt noodig is. *Gods woord is klaar: het is eene herderlichtende lamp: eene zon voor de oprechten: Ja: een spiegel voor eenen yderen.*

V. VAN HET VRAAGTEEKEN. (?)

(Een vraagteken gebruikt men, zoo dikwyls 'er iet gevraagd word, zonder verwonderinge, of uitroepinge. By voorbeeld: *wat is de mensch?* hier moet een vraagteken zyn,

zyn, als ik het vraag, om te weten: wat de mensch zy: te weten, een redelyk schepsel; maar als ik het by verwondering, of uitroeping zeg: om daar mede aan te duiden: hoe ellendig de mensch zy, moet 'er een verwondering- of uitroepingsteeken agter, en het is onverschillig, of ik het zelf vraag, of iemand invoer, die het vraagd.

VI. VAN HET VERWONDERING-
OF UITROEPTEEKEN. (!)

Dit moet men stellen, zoo dikwyls wy ons verwonderen, of iet uitroepen: mitsgaders, wanneer wy anderen aldus invoeren, en men zet het agter de woorden, waar in de verwondering of uitroeping bestaat: als, *hy verhaalde my de daden des Konings, en, wanneer hy zyn verhaal eindigde, antwoordde ik: wat is uw Koning een strydbare man! hy ging daarop al verder voort, zeggende: Ja: wat is hy goedertieren en zachtmoedig, onder alle zyne overwinningen*

VII. VAN DE PARENTHESIS, OF TUSSCHENSTELLING. ( ) [ ]

Wanneer men, midden in zyn verhaal, iet inweeft, dat ter zake niet verder diend, dan dat het 'er eene opheldering aan geeft, roept men dit teeken ter hulp', en plaatst daar die ingeweven woorden tusfchen in. By voorbeeld: *Hy doorreisde alle de steden van Europa, en te Parys komende, zeide hy (want hy was alvorens in Sicilië geweest) Parys is voelgrooter, dan Napels.* De zin zou zekerlyk volledig zyn, al waren 'er die woorden, *want hy was alvorens in Sicilië geweest*, niet in gebracht; maar dezen dienen ter ophelderinge.

De Taalkenners maken onderscheid tusfchen deze Parenthesis, en nog eene andere, die wy hebben, bestaande uit twee haakjes, niet rond gelyk deze, maar zynde twee kapitale E, aan dewelke het middenst streepje ontbreekt, en staande tegen elkanderen in.

De ronde Parenthesis gebruikt men, wanneer de ingeweven zaak, uit het verhaal zelf voortvloeid; maar de vierkante, wanneer

neer zy van elders aankomt. *Onder de Room-
sche Keizers, is Cezar zekerlyk geweest een der
dappersten, en men moet zeggen: dat zyne on-
getoomde Vrouwemin alleen zynen roem [want hy
had niet, gelyk Simson, eene, maar verscheiden
Delilaas] zeer bezwalkt heeft.*

XVIII. VAN DE DIVISIE, OF HET SCHEITEEKEN. (= -)

Schoon wy, met anderen, ter onderwyzinge van de Jeugd', dit, en de twee volgende teekens hebben geplaatst, by de vorige zeven zinscheiteekens, moeten wy nochtans zeggen; dat zy het in de daad niet zyn, maar wel woordscheiteekens, en als zoodanigen dragen wy dezelve voor.

De Divisie is een teeken, dat men gebruikt aan het einde van eenen regel, en 't moet worden gebruikt, in het midden van een woord, wanneer het zelve niet voluit in den regel' staan kan. Het is een teeken, bestaande uit een, somtyds uit twee regte liggende streepjes: beduidende dat de een, of meerdere lettergrepen, waar agter die ge-

vonden worden, een gedeelte zyn van het woord, waar mede de volgende regel begint. Dit teeken word nooit regt gebruikt, als aan het einde, en nooit midden in eener lettergreep'.

IX. VAN DEN APOSTROPHUS. (°) (v)

Om dat men, in oude tyden, dit teeken heeft gebruikt gehad, en het in voorhenen gedrukte boeken nog gevonden word, moeten wy het zelve aanroeren: alzoo het de Jeugd, om die reden, behoord te kennen; doch niet ter naarvolginge: want, vooréerst het formaat van den ouden Apostrophus, dat een comma is, word niet meer gebruikt; ten tweede gebruikt men geen en Apostrophus meer, voor een' weggenomen klinker, maar nog wel voor een' weggenomen medeklinker, en ten derde is die geheel anders, als de oude, en bestaat uit twee, tegen elkanderen regtöpstaande, kleene streepjes.

Deze manier is, met recht, afgeschafft: want de wegneming van klinkeren is altoos volstrekt onnoodig in onrym. Wat is het noodig,

dig, dat ik zeg: *verzekring, geleedren, enz.?*
 voor *verzekering, geleederen?* daar is geen voet-
 maat, en dus is die wegneming noodeloos.

+ De Apostrophus komt alleen te pas in de
 Dichtstukken, en dat wel in de plaatze van
 eenen weggenomen medeklinker. By voor-
 beeld: *daen, paen, heerlykheên, geleên, voor*
daden, paden, heerlykheden, geleden. In deze,
 en soortgelyke woorden, gebruikt men hem
 nog, schoon 'er geen volstreckte noodzaak-
 lykheid toe is.

De betrekkeelyke woorden, *my, uw en*
zyn hebben hem ook, doch niet voor *myne,*
uwe, zyne of hunne; maar in het mannelyke:
mynen, uwen, zynen, hunnen, en al weder nooit
 in onrym.

Wanneer men voor *het,* een 't zet, voor
het salet, 't salet, enz. zet men daar ook
 een Apostrophus. Ook zet men voor *te*
huis, t' huis, doch voor *ten,* of *men* mag men
 nooit *t'* of *m'* zetten, alzoo min als voor
den een *d'.* Want de *n* geen klinker zyn-
 de, kan noch mag gesmolten worden, en
 dat zou geschieden, zoo men *m'* of *t'* voor
men of *ten* zette: behalven dat dit dwaas ge-

noeg fomtyds gefchied, zonder dat 'er eens een klinker volgd, en dan is het boven het belacchelyk heen.

X. VAN DE COPULATIE OF
SAMENBINDING. (-] (..)

Wanneer men twee, of meerdere woorden famenbond, zette men tufchen yder derzelver telkens een zoodanig teeken; doch thans niet meer: men fchreef toen *storm-wind*, *oorlogs-ramp*, *Zon-dag*, enz.; maar nu laat men die Copulatie weg. Uitgenomen, wanneer het laatst gedeelte, als *dag* by de vorige woorden ook behoord: als by voorbeeld: op den eerstkommende maan- dings-en Woensdag. Alleen in woorden, waar het tweede of derde, met eenen klinker begint, zet men boven den klinker, twee tittels: als *Wynöogst*, *Oorlogsönheil*, *flavenärbeid*, enz. Insgelyks doet men dat midden zelfs in een woord, als de lettergreep, met eenen klinker, word geöpend, gelyk *geöpend*, *alöm*, *geöfferd*.

So:n.

*Sommige V R A G E N over de Ne-
derduitſche Taal*

M. Wat zyn Hoofdletters?

*L. Dezulken, die men in het gemeen noemd
Kapitalen, 't welk een Latynſch woord
is, en letterlyk Hoofdelyk beteekend.*

M. Waartoe hebben wy die Hoofdletters?

*L. Om onderscheid te maken tusſchen de
woorden.*

*M. Waartoe dienen ons dan die letters, in de
plaatzinge ?*

*L. I. Aan het hoofd van een Boek of
Hoofdstuk.*

*II. Aan het begin eener nieuwe reden,
agter een punkt, vraag- en verwon-
dering teeken: het zy die, met eenen
nieuwen regel, beginne, of niet.*

*III. In rym, ook daarën boven nog, aan
het begin van yderen regel.*

*M. Waartoe hebben wy dezelyen, omtrent de be-
teekenis ?*

I. Voor aan de eigen namen en bynamen van Menschen, Steden, Dorpen, Vlekken, Landen, enz.

II. Van Bergen, Rivieren, en alle zoodanige namen, die aan een' alleen eigen zyn.

III. Voor namen van waardigheden of bedieningen: als Koning, Keizer, Burgermeester, enz.

IV. Voor het woord *Gy*, of *Gyl*;, wanneer men schryft aan een of meer menschen, die boven ons verheven zyn, of dien men eenige eer wil aandoen.

V. Ook *U* en *Ulieden*, even om die zelve reden, als onmiddelyk hier boven.

VI. Voor den naam van het onderwerp, waar van men schryft,

VII. en in lofspraken, om den geheel naam van den genen, die men pryzen wil, uit te drukken.

M. *Wat is een zelfstandig woord?*

I. Een woord, dat op zichzelf, zonder byvoeging van een ander, eene zaak beteekend:

teekend: gelyk *een man, een paard, een boom*, en daar men dus *een of de* voorplaatst.

M. Wat is een byvoeglyk woord?

L. Dat, zonder een zelfstandig, geene zaak uitleverd: als, goed, hoog, breed, lang, en daar men dus, zonder byvoeginge of het onderverstaan van een zelfstandig woord, een of de niet kan voorzetten.

M. Wat is een werkwoord?

*L. Een woord, dat men, met tyden, buigd, en dat eene daad beteekend: als *loopen, schryven, vliegen.**

M. Hoe veelerleije werkwoorden zyn 'er?

L. Driederleije: dadelyken, lydelyken, en onzydigen.

M. Wat is een dadelyk?

*L. Het geen eene daad beteekend, als *ik geef, ik vraag, ik zoek.**

M. Wat is een lydelyk?

*L. Dat de beteekenis heeft van iet te ondergaan: als, *ik word gegeven: ik word gevraagd: ik word gezocht.**

M. Wat is een onzydig?

L. Dat niet lydelyk kan gemaakt worden: als

als ik kom, ik zwem: ik loop: want men zegd nooit: *ik word gekomen, ik word gezwommen, ik word geloopen.*

M. *Wat is een onpersoonlyk werkwoord?*

L. Eene lydelyke buiging van een onzydig werkwoord, doch alleen in den derden persoon: als, *daar word gekomen: daar word gezwommen: daar word geloopen.*

M. *Wat is een bywoord?*

L. Een onbuigzaam woord, dat de hoedanigheid van eene zelfstandigheid, byvoeglyk, of werkwoord aanduid, of deszelfs plaatselykheid, of gelegenheid te kennen geeft, gelyk, *by, boven, onder* enz.

M. *Hebben de zelfstandige woorden geene buiging?*

L. Ja: zy hebben zes naamvallen, in het mannelyk, vrouwelyk, en onzydig.

In het mannelyk is.

I. De Noemer: de Held.

II. De Teler: des Helds, of van den Held'.

III. De Gever: den Helde, of aan den Held.

IV. De Beschuldiger: den Held.

V. De Roeper: ô Held.

VI. De Nemer: met of van den Held'.

In

In het vrouwelyk:

- I. De Noemer: de Jeugd.
- II. De Teler: der Jeugd' of van de Jeugd'.
- III. De Gever: der Jeugde, of aan de Jeugd.
- IV. De Beschuldiger: de Jeugd.
- V. De Roeper: ô Jeugd.
- VI. De Nemer: met of van de Jeugd'.

In het onzydig:

- I. De Noemer: het Paard.
- II. De Teler: des Paards of van het Paard.
- III. De Gever: aan den Paarde of aan het Paard.
- IV. De Beschuldiger: het Paard.
- V. De Roeper: ô Paard.
- VI. De Nemer: met of van den Paarde, of met of van het Paard.

M. Grypt 'er ook geen getal in dezelyen plaats?

L. Ja, een enkel- en meervoudig.

M. Zyn, in het meervoud, ook naamvallen?

L. Ja: evendezelven.

M. Heeft een zelfstandig woord ook geslachten?

L. Ja: mannelyk, vrouwelyk, en onzydig,

M. Geef eens voorbeelden.

L. Mannelyk. De man, de koning, de slaaf.

*Vrouwelyk, de vrouw, de koningin, de sla-
vin,*

vin. Onzydig, het paard, het huis, het land.

M. Heeft de verandering van geslacht ook betrekking op de byvoegelyke woorden?

L. Zekerlyk: want de byvoegelyken hebben geen geslacht, maar ontieenen dat van de zelfstandigen, die 'er bystaan of onder verstaan worden.

M. Bewys dat eens.

*L. Men moet zeggen: ik eer den grooten Man.
Ik acht den wyzen Koning.
Ik sla den boozen Slaaf.*

Maar ik eer de groote Vrouw.

Ik acht de wyze Koningin.

Ik sla de booze Slavin.

En ik eer het groot Paard.

Ik zoek het fraai huis.

Ik haat het boos land.

M. Waar uit kend men de geslachten der zelfstandige woorden?

L. Een vry algemeene regel is deze, schoon wy wel eens een verkeerd lidwoord zouden kunnen noemen: dat, al wat in den noemer het heeft, gelyk het paard, het huis, het land, onzydig is, maar, al waar de voorkomt, mannelyk, of vrouwelyk.

M. Zoo

M. Zoo dat het dan van mannelijk, of vrouwelyk zoo ligt niet is te onderscheiden?

L. Ook daar is iet; maar niet in den noemer, en men loopt nog meer gevaar van dwalen, dan in het vorige: men neemt daar toe den teler, want men zegt: *des Mans, des Konings, des Vriends*; maar *der Vrouwe, der Koninginne, der Vriendinne*, en zoo is dan *des* het kenteeken van het mannelijk, en *der* van het vrouwelyk geslacht.

M. Hebt gy nog meer algemeene regels?

L. Alle namen van mannen, en die mannen aangaan, zyn mannelijk, als *Pieter, Paulus, Held, Koning, Burger, Koopman, Boer, Gek*, enz.

Alle namen van vrouwen en die vrouwen aangaan, zyn vrouwelyk, als *Petronel, Anna, Heldin, Koningin, Burgeres, Koopvrouw, Boerin, Gekkin*.

De namen van alle mannelijke dieren zyn mannelijk, als *Hengst, Paauw, Haan*, enz. van de vrouwelyken vrouwelyk, als *Merry, Paauwin, Han*.

De meeste namen van verscheiden
Vis-

Vischen, Boomen en Rivieren, zyn
~~X~~ mannelyk.

Vrouwelyk vele namen van Veld-
 Tuin- en Bloemgewasfen.

Onzydig zyn namen van Steden, Dor-
 pen, Landen en Vlekken, weinigen uit-
 gezonderd. De namen der metalen: als
goud, zilyer, enz.

Verkleenende woorden: als *kindje*,
kalfje. Woorden van getal, het *honderd*:
 het *duizend*: het *dozyn*.

De onzydige byvoegelyke woorden
 voor zelfstandigen gebruikt: *het rond, het*
rood.

Werkwoorden, voor zelfstandigen ge-
 bruikt: als *het eten, het loopen*, enz.

Woorden, die eene daad beteekenen,
 en met *be, ge* of *ver* beginnen, als *bederf*,
begin, geklag, gekwel, verblyf, verloop:
 zeer weinigen uitgezonderd.

M. Van waar moeten dan de overige geslachten
 gehaald worden?

L. De Heer D. van Hoogstraten heeft die,
 uit Hoofd, Vondel, en anderen, in zyn
 Geslachtboek van de zelfstandige Naam-
 woor-

woorden, op orden gebracht, en dat is een allerzekerst kompas.

M. Weet gy ook, wat agter sommige zelfstandige naamwoorden eene Apostrofe doet: gelyk der Jeugd', der trouw', enz?

L. Het beduid: dat die woorden eigenlyk zyn Jeugde, trouwe, om dat zy in den tweeden, derden, of zesden naamval van Jeugd en Trouw staan, dewelken, ingekort zynde, die Apostrofe noodig hebben.

M. Wat doet die Apostrofe agter hunn', haar', zyn', myn' en uw'?

L. Dit komt maar alleen te passe, wanneer een van die woorden gevoegd word by eenen tweeden, derden of zesden naamval van een zelfstandig manlyk woord, in het eenvuldig, en daar komen zy sloop, voor mynen, zynen, hunnen, uwen en haren.

M. Komt dat dan nergens voor, als in die drie gevallen?

L. Ja: nog in den derden mannelyken naamval van het meervoud, wanneer aan daar niet voor staat.

M. Geef van yder eens een voorbeeld.

L. De kracht van hunnen, haren, zynen, my-

H

nen

nen en uwen tyde is vervlogen:

waröm ik aan *hunnen*, *haren*, *zynen*, *mynen* en *uwen* tyde, met smert', herdenk, en niet zien kan: dat met *hunnen*, *haren*, *zynen*, *mynen* of *uwen* arbeid' iet gevorderd is.

In alle deeze plaatzen mag ik zetten, *hunn'*, *haar'*, *zyn'*, *myn'* en *uw'*.

M. Geef nu een voorbeeld, omtrent den meervoudigen Gever.

L. Zy gaven *hunnen* ouderen die erfenis over.

Hier mag ik *hunnen* zetten, om dat 'er aan niet bystaat: want anders moet ik alleen *hunne* zetten, en vervolgens mag ik voor *hunnen* wederöm *hunn'* schryven.

M. Waaröm hebben de byvoegelyke woorden, die van metalen afkomen, eene n agter zich: gelyk gouden, zilveren, yzeren beelden, ringen, tangen?

L. Om dat daar *van* onder word verstaan, en de *Va* weggenomen zynde, word de *n* behouden, en agter *goude*, *zilverre*, *yzere* geplaatst.

M. Volgen de byvoegelyke woorden het lidwoord de ook, in het aannemen van de n?

L. Ja:

L. Ja : van den geleerden Heere, van den eerwaardigen Predikant.

M. De meeste zelfstandige woorden hebben in het meervoudig eene n agter zich; maar nemen de byvoegelyken, of het lidwoord de die ook aan?

L. Geensins: zy hebben die nooit, dan in het pas verhandeld geval van den meervoudigen Gever, als aan word uitgelaten.

M. Nochtans heb ik dikwyls byvoegelyke woorden, in het meervoud met eene n gezien.

L. Nooit by taalkenners, dan wanneer het zelfstandige daar niet bystond: dus mag ik zeggen de goeden, voor de goede menschen, de boozen voor de booze menschen enz.

M. Wat zegt gy van dy, dyn, du?

L. 't Zyn woorden, die geheel buiten gebruik zyn.

M. Weet gy onderscheid tusfchen doe, toe, en toen?

L. Doe is de gebiedende wys van doen: doe my dien dienst: toe is een bywoord, sluit dat toe: tot hier toe: hy voegde daarnog een geval toe: daar sla geluk toe! toen is een aanwyzing van eenen tyd: toen ging hy zitten: toen vluchtte de vyänd.

H 2

M. Wat

M. Wat onderscheid is 'er tusfchen as en asch?

L. As is het gedeelte eens wagens: de as van den wagen brak: asch is uitgebrand hout, of turf: het lag in asfche bedolven.

M. Is 'er onderscheid tusfchen nog en noch?

L. Nog is eene aanduiding van tyd' of maat': hy leeft nog: geef my nog eene el: nog een pond: enz.: noch komt te pafte, in eene ontkenning': ik ben noch te Schoonhoven, noch te Leiden, noch te Delf, noch te Amsterdam, geboren.

M. Is 'er onderscheid tusfcheid doch en toch?

L. Doch is maar: hy vroeg vergiffenis, doch verkreeg die niet: toch is eene foort van verzekering, of aandrang: doe het toch: geloof het toch: toch is hy oprecht: dat is, evenwel is hy oprecht.

M. Wat onderscheid is tusfchen die en de?

L. Die is eene bepaling: de is algemeen.

M. Wat is hem, en wat is hen?

L. Hem is eenvoudig, en hen het meervoudig.

M. Wat onderscheid is 'er tusfchen hen en hun?

L. Hen is de vierde naamval in het meervoud van hy; maar hun de tweede, derde en zesde.

M. Geef voorbeelden.

L. Hy

L. Hy nam *hen* in bewaring. Paulus is de
 Vader van *hun*: de arbeid geeft *hun* wijsst:
 hy ging met *hun*. Hun is ook het meer-
 voudig van *zyn*: als *zyn* goederen: *hunne*
 goederen.

M. Wat onderscheid is 'er, tusfchen u en uw?
 my en myn? haar en hare? hun en hunne?

L. U is een zelfftandig, van Gy, uw is een
 byvoeglyk woord: ik bemín u: 't is uw geld:
 my is van, ik: hy bemínd my: myn is by-
 voegelyk: hy bemínd myn geld: haar is van
 zy: hy trouwde haar: hare is byvoegelyk:
 hy vreesde hare dreigementen: hun is van hy:
 zy floegen hun voor: hunne is byvoegelyk:
 hunne kleeders zyn net gemaakt.

M. Hebt gy kennis aan heur?

L. Ja: 't is het zelve als van haar, of ook
 wel hare; doch een woord, dat maar al-
 leen mag gebruikt worden in den tweeden
 vrouwelyken naamvalle van het betrek-
 kelyk woord, en anders niet, dán wan-
 neer 'er veelmalen, daarómtrent de klank
 van *aa* gehoord word: by voorbeeld: het
 staan van den haan trof haar in heur oog.

M. Hoe onderkent gy hem en zich?

L. *Hem* is een andere of de tweede persoon, *zich* de man zelf: de Koning sloeg *hem*: dat is een' ander'; maar de Koning sloeg *zich*, dat is zyn eigen ligchaam! dus kan men nooit zeggen, hy bedacht *hem*; maar wel hy bedacht *zich*: hy errinnerde *zich*, hy bracht het *zichzelve*n te binnen: hy errinnerde *hem*, is te zeggen: hy bragt het eenen anderen in gedachten.

M. *Wat verschil is 'er tusfchen kennen en kunnen?*

L. *Kennen* is kennis aan een' persoon' of zaak' hebben. *Kunnen* is vermogen: zy *kennen* hunnen Neef niet: zy *kennen* de zee niet: zy *kunnen* zwemmen: zy *kunnen* wel regeren.

M. *Hoe verschilt leggen en liggen?*

L. *Leggen* is een dadelyk werkwoord, dat een lydelyk woord heeft: *liggen* is een onzydig werkwoord. Ik *leg* myne pen neder: ik *ben* of ik *word* op het bed *gelegd*; ik *lig* op de matras; maar nooit ik *word geligd*.

M. *Is 'er verschil tusfchen na, en naar?*

L. Zekerlyk: *na* beteekend eenen tyd; *naar* eene manier, of eenen *afstand*.

M. *Hel:*

M. Helder dit, met voorbeelden, op.

L. Ik schilder na myn' Vader, wil zeggen; ik schilder na den tyd, dat myn Vader geschilderd heeft, of later dan myn Vader; maar ik schilder naar myn' Vader, ik stel, in myn schilderen, myns Vaders werk, my tot een voorbeeld. Ik heb geleefd na Pieter: is te zeggen: Pieter heeft eerder geleefd dan ik, of is vroeger gestorven, dan ik; maar ik heb geleefd naar Pieter; is te zeggen; Pieters leven was my ten voorbeelde.

Ik ga naar Amsterdam, is goed; maar niet na Amsterdam, en dus ook naar Engeland, Perfië, enz. Ik ging, na twaalf uren, naar de Beurs.

M. Hoe moet men handelen met het woord volgen? moet men zeggen navolgen of naarvolgen?

L. Dit woord is byna het eenigst, waarin na en naar, (weinige gevallen uitgenomen,) beiden goed zyn: dewyl hier het een

X

een, zonder het ander, zelden plaats hebben kan: want Paulus volgt Petrus *na*, is zekerlyk omtrent den tyd; maar dewyl daar ook in ligt opgesloten: dat hy in deszelfs voetspoor gaat, kan men daar ook *naar* zeggen: om dat de voetstappen van Petrus het voorbeeld zyn voor Paulus.

1/6

29
D 4, 5 outer.

